

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.3.2016
COM(2016) 106 final

2016/0059 (CNS)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

**om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om
makars förmögenhetsförhållanden**

MOTIVERING

1. BAKGRUND

1.1. Allmän bakgrund

I artikel 67.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt anges att unionen ska vara ett område med frihet, säkerhet och rättvisa med respekt för de grundläggande rättigheterna och de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna. I punkt 4 i samma artikel föreskrivs att unionen ska underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga och utomrättsliga avgöranden på det civila området. I artikel 81 i fördraget hänvisas uttryckligen till åtgärder som syftar till att säkerställa ”ömsesidigt erkännande mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden samt verkställigheten av dessa” och ”förenlighet mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet”. Ett flertal rättsakter har redan antagits på denna grund, särskilt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000. Emellertid omfattar ingen av dessa makars förmögenhetsförhållanden.

Antagandet av en EU-rättsakt om makars förmögenhetsförhållanden fanns med bland prioriteringarna redan i 1998 års handlingsplan från Wien. I programmet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område, som antogs av rådet den 30 november 2000¹, tillkännagavs planer på att utarbeta ett instrument om domstols behörighet, erkännande och verkställighet av domar i fråga om ”makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga konsekvenser av separation mellan par som inte är gifta”. I Haagprogrammet², som antogs av Europeiska rådet den 4–5 november 2004, fastställdes genomförandet av programmet för ömsesidigt erkännande som en högprioriterad fråga. Kommissionen uppmanades att lägga fram en grönbok om ”lagvalsregler i frågor rörande system för makars förmögenhetsförhållanden, inklusive frågan om domsrätt och ömsesidigt erkännande”. Det betonades att lagstiftning behövde antas senast 2011.

I Stockholmsprogrammet, som antogs av Europeiska rådet den 11 december 2009, sägs att ömsesidigt erkännande dessutom bör kunna utsträckas till makars förmögenhetsförhållanden och effekten av en separation på sådana förmögenhetsförhållanden.

I *Rapport om EU-medborgarskapet 2010 – Att undanröja hindren för EU-medborgarnas möjligheter att utöva sina rättigheter*³, som antogs den 27 oktober 2010, konstaterade kommissionen att osäkerheten om vad som gäller med avseende på förmögenhetsförhållandena mellan makar som kommer från olika medlemsstater var ett av de största hindren som medborgarna fortfarande stöter på i vardagen när de försöker hävda sina EU-rättigheter i andra medlemsstater. För att åtgärda dessa brister ska kommissionen enligt rapporten lägga fram ett förslag till rättsakt under 2011 som gör det lättare för internationella par (par som antingen är gifta eller har ingått registrerat partnerskap) att förutse vilka domstolar som är behöriga och vilken lagstiftning som är tillämplig med avseende på deras förmögenhetsförhållanden.

¹ EGT L 12, 15.1.2001, s. 1.

² EUT L 53, 3.3.2005, s. 1.

³ KOM(2010) 603.

Den 16 mars 2011 antog kommissionen ett förslag⁴ till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden och ett förslag⁵ till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap⁶.

Den rättsliga grunden för den föreslagna rådsförordningen var artikel 81.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förslaget rörde civilrättsligt samarbete i frågor som rör familjerätt. Enligt denna rättsliga grund beslutas åtgärder med enhällighet av rådet efter hörande av Europaparlamentet. Europaparlamentet avgav sitt yttrande den 10 september 2013⁷.

Kommissionens förslag diskuterades i rådets arbetsgrupp för civilrättsliga frågor (makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap) fram till slutet av 2014. I december 2014 beslutade rådet att bevilja betänketid för de medlemsstater som fortsatte att ha svårigheter. Denna period skulle dock inte sträcka sig längre än ett år. Vid sitt möte den 3 december 2015 drog rådet slutsatsen att ingen enhällighet kunde uppnås med avseende på antagandet av förslagen till förordning om makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap och att målen för samarbetet på detta område inte kunde uppnås inom en rimlig tidsperiod av unionen som helhet. Rådet noterade också att flera medlemsstater uttryckte sin beredskap att i positiv anda överväga inrättandet av fördjupat samarbete på de områden som omfattas av ovanstående förslag.

Under perioden december 2015 till februari 2016 har 17 medlemsstater⁸ riktat en begäran till kommissionen där de tillkännager sin avsikt att sinsemellan upprätta ett fördjupat samarbete när det gäller förmögenhetsförhållanden för internationella par, särskilt med avseende på domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden och domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap, och har uppmanat kommissionen att lämna in ett förslag till rådet för detta ändamål.

Förslaget till rådets beslut om bemyndigande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsförhållanden för internationella par, omfattar frågor om såväl makars förmögenhetsförhållanden som förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap. Detta förslag till rådets förordning om makars förmögenhetsförhållanden och det parallella förslaget till rådets förordning om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap, som båda syftar till att genomföra det fördjupade samarbetet och antogs samtidigt av kommissionen, utgör kommissionens svar på begäran från 17 medlemsstater (nedan kallade *de deltagande medlemsstaterna*). Förslaget till rådets beslut innehåller en ingående bedömning av de rättsliga villkoren för, och lämpligheten av, inrättandet av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om

⁴ KOM(2011) 126.

⁵ KOM(2011) 127.

⁶ I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördragen fogade protokollet om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning och är därför inte bundet av den och omfattas inte av dess tillämpning. I enlighet med artikel 1 och 2 i det till fördragen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, har Irland och Förenade kungariket inte meddelat någon önskan att delta i antagandet och tillämpningen av den föreslagna förordningen.

⁷ A7-0253/2013.

⁸ Sverige, Belgien, Grekland, Kroatien, Slovenien, Spanien, Frankrike, Portugal, Italien, Malta, Luxemburg, Tyskland, Tjeckien, Nederländerna, Österrike, Bulgarien och Finland.

förmögenhetsförhållanden för internationella par, omfattar frågor om såväl makars förmögenhetsförhållanden som förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

1.2. Motiv och syfte

Den ökade rörligheten inom området utan inre gränser medför en betydande ökning av antalet äktenskap och partnerskap mellan personer som är medborgare i olika medlemsstater. Den innebär också att människor i ökad utsträckning bosätter sig i en medlemsstat där de inte är medborgare och till följd av detta förvärvar egendom i mer än en medlemsstat. En undersökning utförd av konsortiet ASSER-UCL från 2003⁹ visade att detta är ett betydande problem för internationella par i EU. Par som tillhör denna kategori ställs inför praktiska och juridiska svårigheter både i samband med den dagliga förvaltningen av sin gemensamma egendom och när egendomen ska delas upp till följd av separation eller dödsfall. Dessa svårigheter beror ofta på de stora skillnaderna mellan medlemsstaternas bestämmelser om förmögenhetsrättsliga verkningar av äktenskap, både i fråga om materiell rätt och i internationellt privaträttsligt hänseende.

Med hänsyn till de särskilda egenskaper som tillskrivs äktenskap respektive registrerat partnerskap, samt till de olika rättsverkningar som är förknippade med dessa samlevnadsformer, har kommissionen valt att lägga fram två separata förslag till förordningar: ett om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden och ett om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap. Dessa båda förslag omfattar genomförandeåtgärder för det fördjupade samarbete som inrättats på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsförhållanden för internationella par, som omfattar frågor om såväl makars förmögenhetsförhållanden som förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

Detta förslag syftar bland annat till att inrätta en klar och tydlig EU-rättslig ram, som gör det möjligt att fastställa behörig domstol och tillämplig lag i mål om makars förmögenhetsförhållanden och som underlättar rörligheten för domar och handlingar som rör dessa frågor mellan medlemsstaterna.

2. RESULTAT AV SAMRÅDEN – KONSEKVENSANALYS

Inför kommissionens förslag från 2011 genomfördes ett omfattande samråd med medlemsstaterna, övriga institutioner och allmänheten. Som uppföljning av en undersökning som genomfördes 2003, offentliggjorde kommissionen den 17 juli 2006 en grönbok om lagval i frågor om makars förmögenhetsförhållanden, särskilt när det gäller domstols behörighet och ömsesidigt erkännande¹⁰, och inledde ett brett samråd om dessa frågor. En expertgrupp kallad PRM/III tillsattes av kommissionen för att utforma förslaget. Gruppen, som bestod av företrädare för olika berörda yrkesgrupper, och som representerade de olika rättstraditioner som finns i EU, sammanträdde fem gånger mellan 2008 och 2010. Kommissionen anordnade också en offentlig utfrågning den 28 september 2009 med ett hundratal deltagare. Diskussionerna under utfrågningen bekräftade behovet av en EU-rättsakt om makars förmögenhetsförhållanden som bland annat omfattar frågor om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställande av domar. Dessutom anordnades den 23 mars 2010 ett möte med nationella experter, i syfte att diskutera de stora dragen

⁹ ASSER-UCL Consortium, *Study in comparative law on the rules governing conflicts of jurisdiction and laws on matrimonial property regimes and the implementation for property issues of the separation of unmarried couples in the Member States*.

¹⁰ See: http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm
KOM(2006) 400.

i det förslag som höll på att utarbetas. Slutligen har kommissionen utarbetat en gemensam konsekvensbedömning för förslagen om makars förmögenhetsförhållanden respektive förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

De två nya förslagen om makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap innehåller lösningar som liknar dem som presenterades i förslagen från 2011, samtidigt som de beaktar de diskussioner som förts i rådet och Europaparlamentet fram till slutet av 2015.

3. RÄTTSLIGA ASPEKTER

3.1. Rättslig grund

Den rättsliga grunden för detta förslag är artikel 81.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som ger rådet behörighet att, efter att ha hört Europaparlamentet, med enhällighet anta beslut som rör familjerätten och som har gränsöverskridande följder.

För att bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden ska vara tillämpliga krävs att det finns en familjerelation mellan de berörda individerna. Frågan om makars förmögenhetsförhållanden är, i den mån det gäller de förmögenhetsrättsliga verkningarna mellan makar och mellan makar och tredje man, så nära knuten till själva äktenskapet att den måste anses vara att hänföra till familjerätten. Den uppkommer endast som en följd av att äktenskapet ingås, och förlorar sin relevans när äktenskapet upplöses (till följd av äktenskapsskillnad, hemskillnad eller den ena makens frånfälle).

Syftet med förslaget är att skapa en fullständig uppsättning internationellt privaträttsliga regler som ska tillämpas med avseende på makars förmögenhetsförhållanden. Förslaget rör således domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden. Bestämmelserna i förslaget är endast tillämpliga i situationer av gränsöverskridande natur. Det krav på gränsöverskridande följder som anges i artikel 81.3 är därmed uppfyllt. Detta förslag rör enbart de förmögenhetsrättsliga verkningarna av äktenskap. Det definierar således inte äktenskapet som institution och reglerar inte heller frågan om huruvida ett äktenskap ska erkännas i en annan medlemsstat.

3.2. Subsidiaritetsprincipen

Målen med förslaget kan endast uppnås genom antagande av gemensamma bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden, som måste vara fullständigt enhetliga i alla deltagande medlemsstater för att garantera rättssäkerhet och förutsebarhet för medborgarna. Unilaterala åtgärder från medlemsstaternas sida skulle således stå i strid med detta mål. Haagkonferensen för internationell privaträtt har utfärdat två internationella konventioner på området, nämligen konventionen av den 17 juli 1905 om lagval med avseende på äktenskapets inverkan på makars rättigheter och skyldigheter i deras inbördes, personliga förbindelser och på makarnas egendom, och konventionen av den 14 mars 1978 om tillämplig lag på makars förmögenhetsförhållanden. Dessa har emellertid ratificerats av endast tre medlemsstater och erbjuder inte de lösningar som krävs med hänsyn till omfattningen av de problem som detta förslag tar sikte på, och som har blivit uppenbara dels genom konsekvensbedömningen, dels genom de offentliga samråden. De problem som möter unionsmedborgarna är av en sådan karaktär och omfattning att förslagets mål endast kan uppnås på unionsnivå.

3.3. Proportionalitetsprincipen

Förslaget överensstämmer med proportionalitetsprincipen genom att det är strikt begränsat till vad som krävs för att uppnå de fastställda målen. Det innebär ingen harmonisering av medlemsstaternas materiella lagstiftning om makars förmögenhetsförhållanden, och påverkar inte heller den skattelagstiftning som är tillämplig vid avveckling av makars förmögenhetsförhållanden. Det medför inte heller någon ekonomisk eller administrativ belastning för medborgarna, och leder endast till en mycket begränsad extra kostnad för de berörda nationella myndigheterna.

3.4. Konsekvenser för de grundläggande rättigheterna

I enlighet med strategin för Europeiska unionens konkreta tillämpning av stadgan om de grundläggande rättigheterna¹¹ har kommissionen kontrollerat att förslagen är förenliga med rättigheterna i stadgan.

Förslagen påverkar inte den rätt till respekt för privatlivet och familjelivet eller den rätt att ingå äktenskap och rätt att bilda familj i enlighet med relevant nationell lagstiftning som följer av artikel 7 respektive artikel 9 i stadgan.

Rätten till egendom, som tas upp i artikel 17 i stadgan, förstärks. Den ökade förutsebarheten när det gäller vilken lag som ska vara tillämplig på ett pars samlade egendom kommer att göra det möjligt för makar att utnyttja sin rätt till egendom på ett mer effektivt sätt.

Kommissionen har också kontrollerat att förslaget är förenligt med artikel 9 i stadgan om rätten att ingå äktenskap och rätten att bilda familj enligt nationella lagar, och med artikel 21 i stadgan som förbjuder all diskriminering.

Slutligen ger de föreslagna bestämmelserna en bättre tillgång till rättslig prövning i EU för EU-medborgare, i synnerhet för äkta makar och personer som ingått registrerat partnerskap. De underlättar dessutom genomförandet av artikel 47 i stadgan, som garanterar rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol. Införandet av objektiva kriterier för att fastställa behörig domstol minskar risken för att parterna inleder parallella förfaranden och att en mer aktiv part skyndar sig att väcka talan vid den för henne eller honom mest förmånliga domstolen ("kapplöpning till domstol").

3.5. Val av regleringsform

Behovet av rättssäkerhet och förutsebarhet förutsätter klara och enhetliga bestämmelser, vilket ställer krav på regleringsformen. De bestämmelser som föreslås om domstols behörighet, tillämplig lag och rörlighet för domar är detaljerade och exakta, och kräver inget införlivande med nationell rätt. Rättssäkerheten och förutsebarheten skulle bli lidande om medlemsstaterna gavs utrymme för egna bedömningar vid genomförandet av bestämmelserna.

4. BUDGETKONSEKVENSER, FÖRENKLING OCH FÖRENLIGHET MED EUROPEISKA UNIONENS POLITIK PÅ ANDRA OMRÅDEN

4.1. Budgetkonsekvenser

Förslagen påverkar inte unionens budget.

¹¹ Kommissionens meddelande, KOM(2010) 573, 19.10.2010.

4.2. Förenkling

Harmoniseringen av behörighetsbestämmelserna kommer att förenkla förfarandena betydligt, eftersom det blir möjligt att på grundval av gemensamma bestämmelser fastställa vilken domstol som är behörig att handlägga ett mål om makars förmögenhetsförhållanden. Genom att behörigheten för domstolar som prövar mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad, annullering av äktenskap eller arv mellan makar i enlighet med befintlig EU-lagstiftning utvidgas till att omfatta anknytande förfaranden rörande makars förmögenhetsförhållanden, kommer medborgarna att kunna få samtliga aspekter av sin situation prövade av en och samma domstol.

Harmoniseringen av lagvalsreglerna kommer att innebära en avsevärd förenkling av förfarandena, eftersom man klargör vilken lag som är tillämplig på grundval av ett enhetligt regelverk som ersätter de olika nationella lagvalsreglerna i medlemsstaterna.

Slutligen kommer de föreslagna bestämmelserna om erkännande och verkställighet av domar att underlätta medborgarnas rörlighet mellan medlemsstaterna.

4.3. Förenlighet med Europeiska unionens politik på andra områden

Detta förslag hör till de åtgärder som kommissionen har vidtagit för att undanröja hinder som möter EU-medborgarna när de utövar sina rättigheter enligt EU-lagstiftningen i vardagen, och ligger linje med vad som framkom i den ovannämnda rapporten om EU-medborgarskapet 2010.

5. KOMMENTARER TILL DE ENSKILDA ARTIKLARNAS

5.1. Kapitel I: Tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1

Begreppet makars förmögenhetsförhållanden, som ska tolkas självständigt, omfattar både aspekter på den dagliga förvaltningen av makars egendom och frågor om avveckling av deras förmögenhetsförhållande till följd av äktenskapsskillnad eller den ena makens frånfälle.

Vid fastställandet av vilka områden som bör omfattas av den framtida rättsakten har det ansetts lämpligast att utarbeta en uttömmande förteckning över ämnen som ska vara undantagna från förordningens tillämpningsområde. Frågor som redan tas upp i befintliga EU-förordningar, såsom underhållsskyldighet¹², särskilt mellan makar, och arvsrättsliga frågor¹³, undantas således från förordningens tillämpningsområde.

Förordningen påverkar inte förekomsten eller giltigheten av ett äktenskap enligt nationell rätt eller erkännandet i en medlemsstat av ett äktenskap som ingåtts i en annan medlemsstat. Den påverkar inte heller frågor om social trygghet eller rätten till pensionsrättigheter vid skilsmässa.

Förordningen berör inte eventuella sakrätter i en egendom, och inte heller klassificeringen av egendom och rättigheter eller fastställandet av rättighetsinnehavarens ställning i förmånsrättshänseende.

Kraven på registrering i fastighetsregistret och verkningarna av en registrering eller utebliven registrering i detta register är också undantagna från denna förordnings tillämpningsområde.

¹² Regleras i förordning (EG) nr 4/2009, EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

¹³ Regleras i förordning (EG) nr 650/2012, EUT L 201, 27.7.2012, s. 107.

Artikel 3

I en strävan att skapa överensstämmelse och underlätta förståelsen och en enhetlig användning av olika begrepp har vissa definitioner i denna förordning sin motsvarighet i andra gällande EU-instrument.

Vidare inbegriper den föreslagna definitionen av ”domstol” sådana myndigheter och rättstillämpare (t.ex. notarier) som utövar rättsliga funktioner eller handlar enligt förordnande av domstol, så att deras beslut likställs med domstolsavgöranden med avseende på formerna för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat än den där de meddelas.

5.2. Kapitel II: Behörighet

De rättsliga förfarandena med avseende på makars förmögenhetsförhållanden hänger ofta samman med den bodelning som äger rum i samband med att makarnas samlevnad upphör till följd av att en av dem avlider, på grund skilsmässa eller separation eller med anledning av att äktenskapet annulleras.

Ett av syftena med denna förordning är att olika förfaranden med anknytning till varandra ska kunna genomföras vid domstolar i en och samma medlemsstat. Därför syftar förordningen till att säkerställa att bestämmelserna om fastställande av vilken domstol är behörig att pröva de förmögenhetsrättsliga aspekterna av äktenskap överensstämmer med gällande bestämmelser i unionsinstrument och, särskilt, till att koncentrera behörigheten avseende makars förmögenhetsförhållanden till den medlemsstat vars domstolar handlägger arvet efter en av makarna eller prövar en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap.

Artikel 4

För att säkerställa att den behöriga domstolen, i händelse av att en av makarna avlider, kan handlägga såväl arvet efter den avlidna maken eller maken som avvecklingen av makarnas förmögenhetsförhållanden, föreskrivs i denna artikel att den domstol som är behörig med avseende på arvet enligt reglerna i förordning (EU) nr 650/2012 också bör vara behörig att besluta om avveckling av de av makarnas förmögenhetsförhållanden som har anknytning till arvet.

Artikel 5

Den domstol som är behörig att pröva ett mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap i enlighet med förordning (EG) nr 2201/2003 bör också, i vissa fall under förutsättning av att makarna är överens, pröva frågor om avveckling av makars förmögenhetsförhållanden till följd av äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap.

Artiklarna 6 och 7

Artikel 6 innehåller behörighetsbestämmelser som ska tillämpas när frågor om makarnas förmögenhetsförhållanden inte har anknytning till arv eller äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap (till exempel om makarna vill ändra sina förmögenhetsförhållanden). En förteckning med rangordnade anknytningskriterier skulle fastställa vilken medlemsstats domstolar som är behöriga att handlägga ärenden om makars förmögenhetsförhållanden.

Till de föreslagna anknytningskriterierna hör bland annat makarnas gemensamma hemvist, makarnas senaste gemensamma hemvist, förutsatt att en av makarna fortfarande har hemvist där, eller svarandens hemvist. Dessa vanligt förekommande anknytningskriterier sammanfaller ofta med platsen där makarnas egendom befinner sig. Ett sista kriterium är båda makarnas gemensamma medborgarskap.

I sådana fall bör artikel 7, för att öka förutsebarheten och valfriheten för makarna, också medge att makarna kommer överens om att de domstolar som ska handlägga frågor rörande deras förmögenhetsförhållanden är domstolarna i den medlemsstat vars lagstiftning är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden eller domstolarna i den medlemsstat där äktenskapet ingicks.

Artikel 9

Undantagsvis får en behörig domstol i en medlemsstat förklara sig behörig om den nationella lagstiftningen i den medlemsstaten inte erkänner äktenskapet i fråga. För att garantera makarnas tillgång till rättslig prövning i sådana fall kan makarna komma överens om att domstolarna i den medlemsstat vars lag är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden eller domstolarna i den medlemsstat där äktenskapet ingicks ska pröva målet. Annars skulle de kriterier som föreskrivs i artikel 6 avgöra vilken medlemsstats domstolar som ska pröva målet.

Artikel 10

Om ingen medlemsstat är behörig enligt föregående artiklar, garanteras genom denna artikel tillgång till domstolsprövning för makar och berörda tredje parter vid domstolarna i den medlemsstat där en av eller båda makarna har fast egendom. I dessa fall skulle domstolen inskränka sin prövning till fast egendom som är belägen i den medlemsstaten.

5.3. Kapitel III: Tillämplig lag

Artikel 20

Tillämplig lag på frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden kan vara lagen i en medlemsstat eller lagen i ett tredjeland.

Artikel 21

Förslaget till förordning innebär att det införs en enhetlig ordning för makars förmögenhetsförhållanden: all egendom som tillhör makarna, oavsett natur (lös eller fast) och belägenhet, skulle omfattas av samma lag, nämligen den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden.

Fastigheter intar en särställning i makars egendom, och en tänkbar lösning skulle ha varit att låta sådan egendom omfattas av lagen i den stat där den är belägen (*lex situs*), vilket skulle kräva att man tillåter en viss brist på enhetlighet när det gäller frågan om tillämplig lag på makars förmögenhetsförhållanden. En sådan lösning tycks dock ge upphov till vissa svårigheter, bland annat i samband med avveckling av makars förmögenhetsförhållanden, eftersom den skulle innebära ett oönskat avsteg från strävan efter enhetlighet (samtidigt som ett enda lands lag skulle tillämpas med avseende på skulderna) och att olika lagar tillämpas för olika tillgångar i boet. Förordningen föreskriver också att den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden, oberoende av om den valts aktivt av makarna eller, i avsaknad av ett

sådant val, fastställts enligt andra bestämmelser, kommer att gälla för all makarnas egendom, oavsett var den finns.

Artikel 22

Vid de samråd som genomförts har stor enighet rått om att ge parterna en viss frihet att själva bestämma vilken lag som ska vara tillämplig på deras förmögenhetsförhållanden, i syfte att underlätta makarnas förvaltning av sin egendom. Makarnas valmöjlighet bör dock vara tydligt avgränsad, för att förhindra att den lag som väljs har föga anknytning till parets verkliga situation eller tidigare förflutna: den valda lagen måste därför vara lagen i den stat där den ena av eller båda makarna eller blivande makarna har hemvist eller är medborgare.

Utöver makarnas möjlighet att välja tillämplig lag vid äktenskapets ingående, ger denna artikel utrymme för att göra detta val också vid en senare tidpunkt. På motsvarande sätt kan makar som valt tillämplig lag i samband med att äktenskapet ingicks ändra sig vid en senare tidpunkt och välja en annan tillämplig lag. Om makarna väljer att ändra vilken lag som ska vara tillämplig på deras förmögenhetsförhållanden, kan de endast välja en av de lagar som de kunde ha valt när äktenskapet ingicks.

Ändringen av tillämplig lag måste vara ett uttryck för makarnas fria vilja. För att undvika att skapa rättsosäkerhet medger förordningen inte att den tillämpliga lagen ändras automatiskt, utan att makarna har givit uttryck för önskemål om en sådan ändring eller utan att de har informerats om saken.

För att undvika att en ändring av den lag som ska tillämpas på makars förmögenhetsförhållanden leder till icke önskvärda konsekvenser för makarna, får en sådan ändring endast verkan för framtiden, om inte makarna beslutar att den ska ha retroaktiv verkan.

Tredje man skyddas också mot negativa konsekvenser av ett eventuellt skifte av tillämplig lag. I förordningen anges att verkningarna av en retroaktiv ändring av tillämplig lag på makarnas förmögenhetsförhållanden inte kan påverka tredje mans rätt i negativ riktning.

Artiklarna 23–25

I dessa artiklar fastställs de förfaranden som makar ska följa när de väljer tillämplig lag och avtalar om sina förmögenhetsförhållanden genom äktenskapsförord.

Artikel 26

För de fall där makarna inte har valt vilken lag som ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden är det viktigt att ha gemensamma regler i de deltagande medlemsstaterna för kunna att avgöra vilken lag som ska tillämpas i avsaknad av lagval från makarnas sida. En förteckning över objektiva anknytningsfaktorer, som ska tillämpas i hierarkisk ordning, kommer att göra det möjligt att avgöra vilken lag som ska tillämpas. Detta garanterar förutsebarhet, såväl för makarna som för tredje man. Dessa kriterier tar hänsyn både till makarnas verkliga förhållanden, särskilt när det gäller att fastställa var de haft sin första gemensamma hemvist, och till behovet av att lätt kunna fastställa vilken lag som ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden. Emellertid kan dock en av makarna ansöka till domstol om att tillämplig lag bör vara lagen i det land där makarna hade sin senaste gemensamma hemvist.

Artiklarna 27 och 28

Förordningen räknar upp vissa frågor som skulle omfattas av den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden. Till dessa hör avvecklingen av egendomen och verkningarna av makars förmögenhetsförhållanden på förhållandet mellan en make och en tredje part. För att skydda tredje parter rättigheter föreskriver förordningen emellertid att en make eller maka inte kan åberopa den tillämpliga lagen gentemot tredje man i en tvist såvida inte tredje man kände till eller borde ha känt till vilken lag som var tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden. I förordningen anges de fall där det förutsätts att tredje man har känt till eller borde ha känt till vilken lag som var tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden.

Artikel 30

För att ta hänsyn till nationella bestämmelser om skydd av familjens bostad ges här möjlighet att undvika tillämpning av en utländsk lag till förmån för det egna landets lag. För att skydda familjebostaden kan den medlemsstat på vars territorium bostaden befinner sig således välja att tillämpa sina egna relevanta bestämmelser. I undantagsfall kan denna medlemsstat tillämpa sin egen lag på alla personer som är bosatta på dess territorium, i stället för bestämmelser i den normalt sett tillämpliga lagen eller i den lag som ska tillämpas på den berörda personens äktenskapsförord, om detta har ingåtts i en annan medlemsstat.

5.4. Kapitel IV: Erkännande, verkställbarhet och verkställighet

Förslaget till förordning ska främja den fria rörligheten för domar, officiella handlingar och förlikningar rörande makars förmögenhetsförhållanden. Det införs således ett system för ömsesidigt erkännande, baserat på det ömsesidiga förtroende som växer fram till följd av medlemsstaternas integration i unionen.

Denna fria rörlighet skulle konkretiseras i ett enhetligt förfarande för erkännande och verkställighet av domar, officiella handlingar och förlikningar inför domstol med ursprung i en annan medlemsstat. Detta förfarande ersätter de befintliga nationella förfarandena i medlemsstaterna. Även de grunder som kan åberopas för att inte erkänna eller verkställa domar etc. i sådana fall harmoniseras på unionsnivå, samtidigt som de begränsas till vad som är absolut nödvändigt. Dessa nya grunder ersätter de skiftande och ofta omfattande grunder som för närvarande förekommer på nationell nivå.

Beslut

De föreslagna bestämmelserna om erkännande och verkställighet av domar överensstämmer med dem i förordning nr 650/2012 om arv. De hänvisar således till det exekvaturförfarande som föreskrivs i den förordningen. Detta innebär att varje dom som meddelats i en medlemsstat ska erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande behöver anlitas, och att sökande, för att få en dom verkställd i en annan medlemsstat, måste följa ett enhetligt förfarande i verkställighetsmedlemsstaten för att erhålla en verkställbarhetsförklaring. Förfarandet är unilateralt och begränsar sig inledningsvis till en dokumentkontroll. Först i ett senare skede, om och när svaranden invänder, går domstolen vidare med att undersöka eventuella grunder för avslag på ansökan. Dessa grunder garanterar att svarandens rättigheter skyddas på ett adekvat sätt.

De ovan beskrivna bestämmelserna utgör ett viktigt steg framåt jämfört med den nuvarande situationen. I själva verket regleras erkännande och verkställighet av domar för närvarande i medlemsstaternas nationella lagstiftning eller i bilaterala avtal mellan vissa medlemsstater. Vilka förfaranden som ska följas, vilken dokumentation som krävs för verkställighetsförklaring och vilka

grunder som kan åberopas för att vägra verkställa en utländsk dom varierar alltså beroende på vilka medlemsstater som berörs.

Som förklarats ovan utgör denna förordning en första åtgärd på området för makars förmögenhetsförhållanden och är att hänföra till familjerätten (se punkt 3.1). Med hänsyn till de särskilda omständigheterna är den fria rörligheten för domar underkastad exekvaturförfarandet. Inte desto mindre kan ett avskaffande av mellanliggande förfaranden (exevatur), i likhet med vad som skett på andra områden, komma att övervägas längre fram, efter en utvärdering av tillämpning av bestämmelserna i den här förordningen och en utveckling av det rättsliga samarbetet rörande makars förmögenhetsförhållanden och närliggande områden, särskilt Bryssel II-förordningen¹⁴.

Beslut av myndigheter som utövar sina befogenheter efter delegation i enlighet med definitionen i artikel 3 i denna förordning skulle behandlas som domar och därmed omfattas av bestämmelserna om erkännande och verkställighet i detta kapitel.

Officiella handlingar

Med hänsyn till att officiella handlingar har stor praktisk betydelse i samband med makars förmögenhetsförhållanden, och för att garantera överensstämmelse mellan denna förordning och annan EU-lagstiftning, är det av största vikt att bestämmelserna i denna förordning garanterar att sådana handlingar godtas och kan cirkulera fritt.

Detta godtagande innebär att den officiella handlingen tillmäts samma bevisvärde beträffande sitt innehåll och de bakomliggande faktiska omständigheterna samt omfattas av samma presumtion om giltighet och verkställbarhet som i ursprungslandet.

2016/0059 (CNS)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹⁵,

¹⁴ Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål om och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, EUT L 338, 23.12.2003.

¹⁵ EUT C [...], [...], s. [...].

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹⁶,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer garanteras. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område ska unionen besluta om åtgärder rörande rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl.
- (2) Enligt artikel 81.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får sådana åtgärder omfatta åtgärder för att säkerställa förenlighet mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet.
- (3) Europeiska rådet uttryckte vid sitt möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 sitt stöd för principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden av rättsliga myndigheter och såg detta som en hörnsten i det rättsliga samarbetet på det civilrättsliga området samt uppmanade rådet och kommissionen att anta ett åtgärdsprogram för att genomföra den principen.
- (4) Kommissionens och rådets gemensamma åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område¹⁷ antogs den 30 november 2000. I det programmet identifieras åtgärder för att harmonisera bestämmelser om lagkonflikter som åtgärder som underlättar det ömsesidiga erkännandet av domar, och det föreskrivs att man kommer att utarbeta ett rättsligt instrument i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden.
- (5) Vid sitt möte i Bryssel den 4–5 november 2004 antog Europeiska rådet ett nytt program, kallat Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen¹⁸. I Haagprogrammet uppmanade rådet kommissionen att lägga fram en grönbok om lagvalsregler i frågor rörande system för makars förmögenhetsförhållanden, inklusive frågan om domsrätt och ömsesidigt erkännande. Dessutom framhölls i programmet behovet av att anta en rättsakt på området.
- (6) Den 17 juli 2006 antog kommissionen en grönbok om lagval i mål om makars förmögenhetsförhållanden, särskilt när det gäller domstols behörighet och ömsesidigt erkännande¹⁹. Genom denna grönbok inleddes ett brett samråd om de problem som par i EU riskerar att möta i samband med avveckling av deras gemensamma egendom samt om vilka rättsliga möjligheter som står till förfogande.
- (7) Vid sitt möte i Bryssel den 10–11 december 2009 antog Europeiska rådet ett nytt flerårigt program, kallat Stockholmsprogrammet – ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd²⁰. I det programmet ansåg Europeiska rådet att det ömsesidiga erkännandet borde utsträckas till områden som ännu inte täcks men som är av stor betydelse i det dagliga livet, t.ex. frågor som gäller makars förmögenhetsförhållanden, samtidigt som

¹⁶ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁷ EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

¹⁸ EUT L 53, 3.3.2005, s. 1.

¹⁹ KOM(2006) 400.

²⁰ EUT L 115, 4.5.2010, s. 1.

medlemsstaternas rättssystem, inbegripet grunderna för rättsordningen (*ordre public*), och de nationella traditionerna på området beaktas.

- (8) I *Rapport om EU-medborgarskapet 2010 – Att undanröja hindren för EU-medborgarnas möjligheter att utöva sina rättigheter*²¹, som antogs den 27 oktober 2010, tillkännagav kommissionen sina planer på att anta ett förslag till rättsakt som gör det möjligt att undanröja hindren mot den fria rörligheten för personer, särskilt de problem som par stöter på i samband med förvaltningen eller fördelningen av gemensam egendom.
- (9) Den 16 mars 2011 antog kommissionen ett förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden²² och ett förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap²³.
- (10) Vid sitt möte den 3 december 2015 drog rådet slutsatsen att ingen enhällighet kunde uppnås med avseende på antagandet av förslagen till förordning om makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap och att målen för samarbetet på detta område inte kunde uppnås inom en rimlig tidsperiod av unionen som helhet.
- (11) Under perioden december 2015 till februari 2016 riktade Sverige, Belgien, Grekland, Kroatien, Slovenien, Spanien, Frankrike, Portugal, Italien, Malta, Luxemburg, Tyskland, Tjeckien, Nederländerna, Österrike, Bulgarien och Finland framställningar till kommissionen där de tillkännager sin avsikt att sinsemellan upprätta ett fördjupat samarbete när det gäller förmögenhetsförhållanden för internationella par, särskilt med avseende på domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden och domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap, och uppmanade kommissionen att lämna in ett förslag till rådet för detta ändamål.
- (12) Den [...] antog rådet beslut [...] om bemyndigande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsförhållanden för internationella par, som omfattar frågor om såväl makars förmögenhetsförhållanden som förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.
- (13) Enligt artikel 328.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska de fördjupade samarbetena när de upprättas vara öppna för samtliga medlemsstater, förutsatt att medlemsstaterna tar hänsyn till de eventuella villkor för deltagande som fastställts genom beslutet om bemyndigande. De ska också vara öppna vid varje annat tillfälle, under förutsättning att de utöver nämnda villkor tar hänsyn till de akter som redan har antagits inom denna ram. Kommissionen och de medlemsstater som deltar i fördjupat samarbete bör se till att de främjar deltagande av så många medlemsstater som möjligt. Denna förordning ska i enlighet med fördragen vara till alla delar bindande och direkt tillämplig endast i de deltagande medlemsstaterna.

²¹ KOM(2010) 603.

²² KOM(2011) 126.

²³ KOM(2011) 127.

- (14) Denna förordning bör i enlighet med artikel 81 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt vara tillämplig med avseende på makars förmögenhetsförhållanden som har gränsöverskridande följder.
- (15) För att ge gifta par rättssäkerhet när det gäller deras egendom samt erbjuda dem ett visst mått av förutsebarhet bör alla regler som är tillämpliga på makars förmögenhetsförhållanden omfattas av ett enda instrument.
- (16) För att uppnå dessa mål bör man i denna förordning sammanföra bestämmelserna om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande eller, i tillämpliga fall, godkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar, officiella handlingar och förlikningar inför domstol.
- (17) Begreppet äktenskap, som definieras i medlemsstaternas nationella lagstiftning, definieras inte i denna förordning.
- (18) Denna förordnings tillämpningsområde bör innefatta alla civilrättsliga aspekter av makars förmögenhetsförhållanden, såväl den löpande förvaltningen av makarnas egendom som avveckling av den, i synnerhet till följd av att makarna separerar eller av att en av makarna avlider. I denna förordning bör begreppet makars förmögenhetsförhållanden tolkas fristående och bör inte bara omfatta regler som makarna inte får avvika från, utan även alla frivilliga regler som makarna kan ha kommit överens om i enlighet med tillämplig lagstiftning, liksom standardregler i den tillämpliga lagstiftningen. Det omfattar inte endast förmögenhetsförhållanden som specifikt och exklusivt anges i vissa nationella rättssystem för äktenskap utan även sådana egendomsförhållanden mellan makar och i deras förhållande till tredje man som är en direkt följd av deras äktenskap eller dess upplösning.
- (19) För tydlighetens skull bör ett antal frågor som skulle kunna betraktas som knutna till frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden uttryckligen undantas från denna förordnings tillämpningsområde.
- (20) Denna förordning bör således inte tillämpas på frågor som rör makars allmänna rättskapacitet. Emellertid bör detta undantag inte omfatta en av eller båda makarnas befogenheter och rättigheter när det gäller egendom, vare sig dem emellan eller avseende tredje parter, eftersom dessa befogenheter och rättigheter bör omfattas av förordningen.
- (21) Den bör inte tillämpas på andra prejudiciella frågor, såsom förekomsten, giltigheten eller erkännandet av ett äktenskap, som fortsätter att omfattas av medlemsstaternas nationella lagstiftning, inklusive deras regler inom internationell privaträtt.
- (22) Eftersom frågor om underhållsskyldighet mellan makar regleras i förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet²⁴ bör de undantas från tillämpningsområdet för den här förordningen, vilket även gäller frågor om arv efter avliden make eller maka, som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg²⁵.
- (23) Frågor om rätten till överföring eller justering mellan makar av pensions- eller sjukpensionsrättigheter, av vilket slag som helst, som uppkommit under ett äktenskap och som inte har genererat någon pensionsinkomst under det äktenskapet, är områden som även

²⁴ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

²⁵ EUT L 201, 27.7.2012, s. 107.

fortsättningsvis bör undantas från tillämpningsområdet för den här förordningen, med beaktande av de specifika system som finns i medlemsstaterna. Emellertid bör ett sådant undantag även fortsättningsvis tolkas snävt. Följaktligen bör denna förordning i synnerhet reglera frågor om klassificering av pensionstillgångar, de belopp som redan har betalats till den ena av makarna under äktenskapet, och den eventuella kompensation som skulle ges när det gäller pension som finansierats med gemensamma tillgångar.

- (24) Denna förordning bör medge uppkomst eller överlåtelse som följer av makars förmögenhetsförhållanden av en rättighet i fast eller lös egendom i enlighet med den lag som är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden. Den bör dock inte inverka på det begränsade antal (*numerus clausus*) sakrätter som är kända i vissa medlemsstaters nationella lagstiftning. En medlemsstat bör inte vara skyldig att erkänna en sakrätt avseende egendom belägen i den medlemsstaten om denna sakrätt inte är känd i medlemsstatens rättsordning.
- (25) För att makarna ska komma i åtnjutande i en annan medlemsstat av de rättigheter som uppkommit eller överlåtits på dem som en följd av makars förmögenhetsförhållanden bör denna förordning dock möjliggöra anpassningen av en okänd sakrätt till den närmast likvärdiga sakrätten enligt lagstiftningen i den andra medlemsstaten. En sådan anpassning bör genomföras med beaktande av de syften och intressen som den specifika sakrätten motiveras av och den verkan den har. För att kunna bestämma närmast likvärdiga nationella sakrätt får myndigheterna eller de behöriga personerna i den stat vars lag tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden kontaktas angående ytterligare information om sakrättens natur och verkningar. I detta syfte kan befintliga nätverk på området för rättsligt samarbete på privaträttens område användas liksom alla andra tillgängliga medel som underlättar förståelsen av utländsk lag.
- (26) Den anpassning av okända sakrätter som uttryckligen föreskrivs i denna förordning bör inte utesluta andra former av anpassning i samband med tillämpningen av denna förordning.
- (27) De krav som ställs vid registrering i ett register av en rättighet i fast eller lös egendom bör undantas från denna förordnings tillämpningsområde. Det bör därför vara lagen i den medlemsstat där registret förs (för fast egendom lagen där egendomen är belägen (*lex rei sitae*)) som avgör de rättsliga villkoren och förfarandet för registreringen och vilka myndigheter, såsom myndigheter med ansvar för fastighetsregister eller notaries, som ansvarar för att kontrollera att alla krav har uppfyllts och att de handlingar som uppvisats är tillräckliga eller innehåller de uppgifter som krävs. Myndigheterna får särskilt kontrollera att en make eller makas rätt till en egendom som anges i den handling som uppvisas för registrering är en rättighet som har registrerats som sådan i registret eller som på annat sätt bevisas i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där registret förs. För att undvika duplicering av handlingar bör registeransvariga myndigheter godkänna handlingar som har upprättats av behöriga myndigheter i en annan medlemsstat och som cirkuleras i enlighet med vad som föreskrivs i denna förordning. Detta bör dock inte innebära att de myndigheter som är involverade i registreringen inte kan uppmana den person som ansöker om registrering att lämna sådana ytterligare uppgifter eller handlingar som krävs enligt lagen i den medlemsstat där registret förs, till exempel information eller handlingar gällande betalning av skatt. Den behöriga myndigheten får meddela den person som ansöker om registrering hur den information eller de handlingar som saknas kan lämnas.
- (28) Verkningarna av registreringen av en rättighet i ett register bör också undantas från denna förordnings tillämpningsområde. Det bör därför vara lagen i den medlemsstat där registret förs som avgör huruvida registreringen exempelvis har en fastställande eller konstitutiv verkan. Om det exempelvis för att förvärva en rättighet krävs registrering enligt lagen i den

medlemsstat där registret förs – för att registrens erga omnes-verkan ska uppnås eller för att skydda förlikningar inför domstol – bör tidpunkten för detta förvärv regleras av lagen i den medlemsstaten.

- (29) Denna förordning bör ta hänsyn till de olika system för handläggning av frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden som tillämpas i medlemsstaterna. I denna förordning bör begreppet domstol därför ges en vid definition så att det täcker inte bara domstolar i ordets egentliga mening, som utövar rättsliga funktioner, utan också exempelvis notarier i en del medlemsstater som, i vissa frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden, utövar en rättslig funktion i likhet med domstolar, och notarier och rättstillämpare som, i vissa medlemsstater, utövar rättsliga funktioner i vissa frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden genom delegering av befogenheter från en domstol. Alla domstolar enligt definitionen i denna förordning bör vara underkastade denna förordnings bestämmelser om behörighet. Däremot bör begreppet domstol inte omfatta sådana icke-rättsliga myndigheter i en medlemsstat som enligt nationell lagstiftning har befogenhet att handlägga frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden, såsom notarier i flertalet medlemsstater, om de inte utövar rättsliga funktioner, vilket vanligtvis är fallet.
- (30) Enligt denna förordning bör alla notarier som har befogenheter i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden i medlemsstaterna ha rätt att utöva dessa befogenheter. Huruvida notarier i en viss medlemsstat kommer att vara underkastade bestämmelserna om behörighet i denna förordning eller inte bör bero på huruvida de omfattas av den definition av begreppet domstol som gäller för denna förordning.
- (31) Akter som utfärdats av notarier i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden i medlemsstaterna bör cirkuleras i enlighet med denna förordning. Om notarierna utövar rättsliga funktioner är de underkastade bestämmelserna om behörighet, och deras domar bör cirkuleras i enlighet med bestämmelserna om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar. När notarierna inte utövar rättsliga funktioner är de inte underkastade bestämmelserna om behörighet, och de officiella handlingar som de utfärdar bör cirkuleras i enlighet med bestämmelserna om officiella handlingar.
- (32) Med tanke på pars ökande rörlighet under äktenskapet och för att främja en korrekt rättstillämpning bör behörighetsbestämmelserna i denna förordning göra det möjligt för medborgarna att låta domstolar i en och samma medlemsstat genomföra olika förfaranden med anknytning till varandra. Därför bör denna förordning ha som mål att koncentrera behörigheten avseende makars förmögenhetsförhållanden till den medlemsstat vars domstolar ansvarar för ärendet om arv efter make eller maka eller äktenskapsskillnaden, hemskillnaden eller annulleringen av äktenskap i enlighet med förordning (EU) nr 650/2012 respektive rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000²⁶.
- (33) I förordningen bör det föreskrivas att om talan har väckts vid en domstol i en medlemsstat rörande arvet efter en make eller maka i enlighet med förordning (EU) nr 650/2012 bör domstolarna i denna stat vara behöriga att avgöra frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden med anknytning till detta arvsmål.
- (34) På samma sätt bör frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden med anknytning till en talan som vid en domstol i en medlemsstat väckts om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap i enlighet med förordning (EG) nr 2201/2003 handläggas av

²⁶

EUT L 338, 23.12.2003, s. 1.

domstolarna i den medlemsstaten, såvida inte behörigheten att meddela utslag om äktenskapsskillnaden, hemskillnaden eller annulleringen av äktenskap förutsätter specifika grunder för behörighet. I sådana fall bör det inte vara tillåtet att koncentrera behörigheten utan makarnas godkännande.

- (35) Om frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden inte har anknytning till talan som vid en domstol i en medlemsstat väckts om arv efter make eller maka, äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap bör det i denna förordning fastställas en uppsättning hierarkiskt ordnade anknytningskriterier i syfte att fastställa behörigheten och då börja med makarnas hemvist vid den tidpunkt då talan väcks. Dessa kriterier fastställs med tanke på medborgarnas ökande rörlighet och för att säkerställa den faktiska anknytningen mellan makarna och den medlemsstat där behörigheten utövas.
- (36) För att stärka rättssäkerheten, förutsägbarheten och parternas självständighet bör denna förordning, under vissa förhållanden, ge parterna möjlighet att ingå ett avtal om val av domstol till fördel för domstolarna i den medlemsstat vars lag är tillämplig eller för domstolarna i den medlemsstat där äktenskapet ingicks.
- (37) Vid tillämpningen av denna förordning och för att alla tänkbara situationer ska täckas bör den medlemsstat där äktenskapet ingicks vara den medlemsstat inför vars myndigheter äktenskapet ingicks.
- (38) Domstolarna i en medlemsstat kan anse att domstolslandets internationella privaträtt inte erkänner äktenskapet i fråga när det gäller förfaranden som avser makars förmögenhetsförhållanden. I sådana fall kan det undantagsvis vara nödvändigt för domstolarna att förklara sig obehöriga enligt denna förordning. Domstolarna ska agera snabbt och den berörda parten bör ha möjlighet att ansöka om prövning i vilken annan medlemsstat som helst om ett anknytningskriterium för behörighet föreligger, oavsett ordningen för dessa behörighetsgrunder, samtidigt som parternas oberoende respekteras. Om talan efter avvisande anhängiggörs vid annan domstol än domstolen i den medlemsstat där äktenskapet ingicks, kan den domstolen också vara tvungen att förklara sig obehörig enligt samma villkor. Genom kombinationen av de olika behörighetsbestämmelserna bör det emellertid säkerställas att parterna har alla möjligheter att väcka talan vid en domstol i en medlemsstat som accepterar behörighet när det gäller att ge verkan åt deras förmögenhetsförhållanden som makar.
- (39) Denna förordning bör inte hindra parterna från att göra upp målet om makars förmögenhetsförhållanden i godo utanför domstol, t.ex. hos en notarie, i en medlemsstat som de själva valt, om detta är möjligt enligt den medlemsstatens lagstiftning. Detta bör vara fallet även om den lag som är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden inte är lagen i den medlemsstaten.
- (40) För att säkerställa att domstolarna i alla medlemsstater får utöva behörighet på samma grunder när det gäller makars förmögenhetsförhållanden bör man i denna förordning uttömmande fastställa de grunder på vilken sådan subsidiär behörighet får utövas.
- (41) För att framför allt råda bot på situationer där rättsvägran föreligger bör man i denna förordning föreskriva ett *forum necessitatis* som gör det möjligt för en domstol i en medlemsstat att i undantagsfall avgöra ett ärende avseende makars förmögenhetsförhållanden som har nära anknytning till en tredjestat. Ett sådant undantagsfall kan anses föreligga när ett förfarande visar sig vara omöjligt i den berörda tredjestaten, exempelvis på grund av inbördeskrig, eller när en make eller maka inte rimligen kan förväntas inleda eller genomföra ett förfarande i den staten. En sådan

behörighet grundad på *forum necessitatis* bör dock kunna utövas endast om målet har tillräcklig anknytning till den medlemsstat där talan väcks.

- (42) För att rättsväsendet ska fungera väl bör det undvikas att sinsemellan oförenliga domar meddelas i olika medlemsstater. Denna förordning bör därför innehålla allmänna processrättsliga regler liknande dem i andra unionsinstrument på området civilrättsligt samarbete. En sådan processrättslig regel är regeln om litispendens, som kommer att träda i kraft om talan väcks i samma mål avseende makars förmögenhetsförhållanden vid olika domstolar i olika medlemsstater. Den regeln kommer då att fastställa vilken domstol som bör fortsätta handläggningen av målet avseende makars förmögenhetsförhållanden.
- (43) För att medborgarna med full rättssäkerhet ska kunna utnyttja den inre marknadens fördelar bör förordningen ge makar möjlighet att förutse vilken lag som ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden som makar. Harmoniserade lagvalsregler bör därför införas för att sinsemellan oförenliga beslut ska kunna undvikas. Huvudregeln bör vara att makars förmögenhetsförhållanden ska regleras av en förutsebar lag med nära anknytning till makarnas förmögenhetsförhållanden. Av rättssäkerhetsskäl och för att undvika att makars förmögenhetsförhållanden splittras bör den lag som är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden reglera makarnas förmögenhetsförhållanden som helhet, dvs. all egendom som omfattas av de förmögenhetsförhållandena, oavsett tillgångarnas natur och oavsett om tillgångarna är belägna i en annan medlemsstat eller i en tredjestat.
- (44) Den lag som fastställs i enlighet med denna förordning bör tillämpas även om den inte är lagen i en medlemsstat.
- (45) För att underlätta makars förvaltning av sin egendom bör denna förordning tillåta dem att, bland de rättsordningar som de har nära anknytning till på grund av hemvist eller medborgarskap, välja vilken lag som ska vara tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden, oberoende av egendomens natur eller var egendomen är belägen. Detta val får göras när som helst före giftermålet, vid äktenskapets ingående eller under äktenskapets gång.
- (46) För att garantera rättssäkerhet i transaktioner och se till att den lag som ska tillämpas på makars förmögenhetsförhållanden inte kan bytas ut mot en annan utan att makarna informeras bör ingen ändring av tillämplig lag på makars förmögenhetsförhållanden kunna ske utan att parterna givit uttryck för önskemål om detta. En sådan ändring på makarnas initiativ kan aldrig ha retroaktiv verkan om inte makarna uttryckligen har begärt det. Ändringen får inte i något fall inkräkta på tredje mans rättigheter.
- (47) I syfte att sörja för rättssäkerhet samt för bättre tillgång till rättslig prövning bör bestämmelserna om materiell och formell giltighet för avtalet om val av tillämplig lag fastställas på så sätt att man underlättar ett upplyst val från makarnas sida och så att deras samtycke respekteras. I fråga om formell giltighet bör vissa garantier införas för att säkerställa att makarna är medvetna om följderna av sitt val. Avtalet om val av tillämplig lag bör åtminstone vara skriftligt, daterat och undertecknat av båda parterna. Om lagen i den medlemsstat där båda makarna har hemvist vid ingående av avtalet föreskriver kompletterande formkrav, bör dessa krav uppfyllas. Om makarna vid ingående av avtalet har hemvist i olika medlemsstater som föreskriver olika formkrav, räcker det med att formkraven i en av dessa stater uppfylls. Om endast en av makarna vid ingående av avtalet har hemvist i en medlemsstat som föreskriver kompletterande formkrav, bör dessa uppfyllas.

- (48) Medlemsstaterna har olika bestämmelser när det gäller tillåtligheten och godkännandet av ett äktenskapsförord, som är en typ av förordnande om makars egendom. För att göra det lättare att få makars sakrätter som förvärvas till följd av ett äktenskapsförord godkända i medlemsstaterna bör det fastställas bestämmelser om den formella giltigheten för ett äktenskapsförord. Förordet bör åtminstone vara skriftligt, daterat och undertecknat av båda parterna. Förordet bör emellertid också uppfylla de kompletterande krav avseende formell giltighet som fastställs i den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden och som har fastställts i enlighet med förordningen och i lagen i den medlemsstat där makarna har sin hemvist. Det bör i denna förordning också fastställas vilken lag som ska reglera förordets materiella giltighet.
- (49) För sådana fall där inget val av tillämplig lag har gjorts bör man, i syfte att förena förutsebarhet och rättssäkerhet med ett hänsynstagande till den verklighet paret lever i, genom denna förordning införa harmoniserade lagvalsregler som gör det möjligt att på grundval av en uppsättning hierarkiskt ordnade anknytningskriterier fastställa vilken lag som ska tillämpas på makarnas samlade egendom. Makarnas första gemensamma hemvist en kort tid efter äktenskapets ingående bör vara det första kriteriet, följt av rättsordningen för makarnas gemensamma medborgarskap när äktenskapet ingicks. Om inget av dessa kriterier är tillämpligt, eller om det inte finns någon första gemensam hemvist i fall där makarna hade dubbla gemensamma medborgarskap vid äktenskapets ingående, bör det tredje kriteriet vara lagen i den stat till vilken båda makarna, med hänsyn till samtliga omständigheter, har närmast anknytning; i detta sammanhang är det viktigt att klargöra att denna anknytning ska bedömas utifrån situationen vid tidpunkten för äktenskapets ingående.
- (50) När det i denna förordning hänvisas till medborgarskap som ett anknytningskriterium är frågan om hur en person med flera medborgarskap ska behandlas en preliminär fråga som inte omfattas av denna förordning och som ska överlåtas till nationell lagstiftning samt i tillämpliga fall internationella konventioner, med full respekt för Europeiska unionens allmänna principer. Detta övervägande bör inte påverka giltigheten hos ett lagval som har gjorts i enlighet med denna förordning.
- (51) Vad gäller fastställandet av vilken lag som ska tillämpas på makars förmögenhetsförhållanden i avsaknad av lagval och äktenskapsförord, bör den rättsliga myndigheten i en medlemsstat på begäran av en av makarna, i undantagsfall – om makarna för lång tid har flyttat till den stat där de har hemvist – kunna dra slutsatsen att lagen i den staten får tillämpas om makarna har åberopat den. Ändringen får inte i något fall inkräkta på tredje mans rättigheter.
- (52) Den lag som fastställts vara tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden bör reglera makarnas förmögenhetsförhållanden från klassificeringen av en av eller båda makarnas egendom i olika kategorier under äktenskapet och efter dess upplösning fram till avvecklingen av egendomen. Den bör omfatta verkningarna av makarnas förmögenhetsförhållanden på ett rättsligt förhållande mellan en make eller maka och tredje man. Den lag som är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden får emellertid åberopas av en make eller maka mot en tredje man för att reglera sådana verkningar endast om de rättsliga förhållandena mellan maken eller maken och tredje man uppkom vid en tidpunkt då tredje man kände till eller borde ha känt till den lagen.
- (53) Hänsyn till allmänintresset, såsom skyddet av en medlemsstats politiska, sociala och ekonomiska struktur, bör motivera att medlemsstaternas domstolar och andra behöriga myndigheter ges möjlighet att i undantagsfall tillämpa undantag på grundval av

internationellt tvingande regler. I enlighet därmed bör begreppet internationellt tvingande regler omfatta regler av tvingande art såsom regler för skydd av familjens bostad. Detta undantag från tillämpningen av den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden måste dock tolkas snävt för att vara förenligt med denna förordnings allmänna målsättning.

- (54) Hänsyn till allmänintresset bör också tillåta domstolarna och andra behöriga myndigheter som handlägger frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden i medlemsstaterna att i undantagsfall inte beakta vissa bestämmelser i utländsk lag om tillämpning av sådana bestämmelser i ett visst mål vore uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den berörda medlemsstaten. Domstolarna eller andra behöriga myndigheter bör dock inte få tillämpa detta undantag för att förhindra att en annan stats lagstiftning tillämpas eller för att vägra erkänna eller, i tillämpliga fall, godkänna, eller verkställa en dom, officiell handling eller förlikning inför domstol från en annan medlemsstat om detta strider mot Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i synnerhet artikel 21 om principen om icke-diskriminering.
- (55) Eftersom det finns stater som har två eller flera parallella rättsordningar eller regelverk som berör frågor som omfattas av denna förordning bör det fastställas i vilken utsträckning bestämmelserna i denna förordning ska vara tillämpliga inom de olika territoriella enheterna i dessa stater.
- (56) Mot bakgrund av den allmänna målsättningen för förordningen, nämligen att åstadkomma ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas domar i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden, bör denna förordning fastställa bestämmelser om domars erkännande, verkställbarhet och verkställighet som liknar bestämmelserna i andra unionsinstrument inom det civilrättsliga samarbetet.
- (57) För att hänsyn ska tas till medlemsstaternas olika system för att handlägga frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden bör denna förordning garantera godkännande och verkställbarhet i alla medlemsstater av officiella handlingar i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden.
- (58) Officiella handlingar bör ha samma bevisvärde i en annan medlemsstat som de har i ursprungsmedlemsstaten eller ett bevisvärde som är så jämförbart som möjligt. Vid fastställandet av en viss officiell handlingens bevisvärde i en annan medlemsstat eller av ett bevisvärde som är så jämförbart som möjligt bör man hänvisa till arten och omfattningen av den officiella handlingens bevisvärde i ursprungsmedlemsstaten. Det kommer därför att vara avhängigt av lagstiftningen i ursprungsmedlemsstaten vilket bevisvärde en viss officiell handling bör få i en annan medlemsstat.
- (59) En officiell handlingens äkthet bör utgöra ett självständigt begrepp som omfattar sådant som handlingens äkthet, handlingens formella förutsättningar, befogenheterna för den myndighet som upprättat handlingen och det förfarande enligt vilket handlingen upprättats. Det bör också omfatta sakuppgifter som registrerats i den officiella handlingen av den berörda myndigheten, som att de angivna parterna vid angivet datum inställt sig vid den myndigheten och att de avgivit de angivna förklaringarna. En part som vill bestrida en officiell handlingens äkthet bör göra detta vid den behöriga domstolen i den medlemsstat som utfärdat den officiella handlingen, enligt lagen i den medlemsstaten.
- (60) Begreppet rättshandlingar eller rättsliga förhållanden som registrerats i en officiell handling bör tolkas som en hänvisning till den officiella handlingens innehåll i sak. En part som vill bestrida de rättshandlingar eller rättsliga förhållanden som registrerats i en officiell handling

bör göra detta vid de domstolar som är behöriga enligt denna förordning. De domstolarna bör avgöra klagomålet i enlighet med den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden.

- (61) Om en fråga rörande de rättshandlingar eller rättsliga förhållanden som registrerats i en officiell handling tas upp som en prejudiciell fråga under ett förfarande vid en domstol i en medlemsstat, bör den domstolen vara behörig att avgöra frågan.
- (62) En officiell handling som omfattas av ett klagomål bör inte ha något bevisvärde i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten så länge klagomålet inte är avgjort. Om klagomålet endast rör en specifik fråga gällande de rättshandlingar eller rättsliga förhållanden som registrerats i den officiella handlingen bör den officiella handling som omfattas av klagomålet inte ha något bevisvärde i någon annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten i den fråga som omfattas av klagomålet så länge klagomålet inte är avgjort. En officiell handling som ogiltigförklarats till följd av ett klagomål bör upphöra att ha bevisvärde.
- (63) En myndighet som i samband med tillämpningen av denna förordning föreläggs två oförenliga officiella handlingar bör bedöma vilken, om någon, av de officiella handlingarna som bör ges företräde med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Om det av dessa omständigheter inte framgår tydligt vilken, om någon, av de officiella handlingarna som bör ges företräde bör frågan avgöras av de domstolar som är behöriga enligt denna förordning eller, om frågan tas upp som en prejudiciell fråga under förfarandet, av den domstol där talan väckts. Om en officiell handling och en dom är oförenliga bör skälen för att vägra erkännande av domar enligt denna förordning beaktas.
- (64) Erkännande och verkställighet av en dom om makars förmögenhetsförhållanden enligt denna förordning bör dock inte på något sätt innebära ett erkännande av det äktenskap som ligger till grund för de förmögenhetsförhållanden för makar som gett upphov till domen.
- (65) Förhållandet mellan denna förordning och de bilaterala eller multilaterala konventioner om makars förmögenhetsförhållanden som medlemsstaterna är parter i bör regleras.
- (66) Denna förordning bör inte förhindra de medlemsstater som är parter i konventionen av den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationella bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, reviderad 2006, i konventionen av den 19 november 1934 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationella privaträttsliga bestämmelser om arv, testamente och boutredning, reviderad i juni 2012, och i konventionen av den 11 oktober 1977 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område att tillämpa dessa i den mån de föreskriver enklare och snabbare förfaranden för erkännande och verkställighet av domar i mål som rör makars förmögenhetsförhållanden.
- (67) För att underlätta tillämpningen av denna förordning bör medlemsstaterna åläggas att inom ramen för det europeiska rättsliga nätverk på privaträttens område som inrättades genom rådets beslut 2001/470/EG²⁷ lämna vissa upplysningar om sin lagstiftning och sina förfaranden rörande makars förmögenhetsförhållanden. För att göra det möjligt att i *Europeiska unionens officiella tidning* i god tid offentliggöra all information av betydelse för tillämpningen av denna förordning bör medlemsstaterna också meddela kommissionen sådan information innan denna förordning börjar tillämpas.

²⁷

EGT L 174, 27.6.2001, s. 25.

- (68) För att underlätta tillämpningen av denna förordning och möjliggöra användning av modern kommunikationsteknik bör man också föreskriva standardformulär för de intyg som ska tillhandahållas i samband med ansökan om en verkställbarhetsförklaring som gäller en dom, en officiell handling eller en förlikning inför domstol.
- (69) Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister bör tillämpas för beräkning av de perioder och frister²⁸ som föreskrivs i denna förordning.
- (70) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter avseende upprättande och senare ändringar av de intyg och formulär som hänför sig till förklaringen om verkställbarhet av domar, förlikningar inför domstol och officiella handlingar. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter²⁹.
- (71) Det rådgivande förfarandet bör användas vid antagandet av genomförandeakter om upprättandet och påföljande ändringar av intygen och formulären i denna förordning i enlighet med förfarandet i artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011.
- (72) Eftersom målen för denna förordning – nämligen fri rörlighet för personer i Europeiska unionen, möjligheten för makar ordna sina förmögenhetsförhållanden sinsemellan och i förhållande till tredje man, såväl under livet som makar som i samband med avvecklingen av deras egendom, samt större förutsebarhet och rättssäkerhet – inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av förordningens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (73) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 7, 9, 17, 21 och 47 som omfattar respekt för privatlivet och familjelivet, rätt att ingå äktenskap och bilda familj enligt nationella lagar, rätt till egendom, principen om icke-diskriminering och rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol. Medlemsstaternas domstolar och övriga behöriga myndigheter måste tillämpa denna förordning med respekt för dessa rättigheter och principer.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I

Tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden.
Den ska inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor.

²⁸ EGT L 124, 8.6.1971, s. 1.

²⁹ EUT L 55, 28.2.2011, s. 13.

2. Denna förordning ska inte tillämpas på
- a) makars rättskapacitet eller rättsliga handlingsförmåga,
 - b) förekomsten, giltigheten eller erkännandet av ett äktenskap,
 - c) underhållsskyldighet,
 - d) arv efter avliden make,
 - e) social trygghet,
 - f) rätten, vid äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, till överföring eller justering makar emellan av ålders- eller sjukpensionsrättigheter som har förvärvats under äktenskapet och som inte har genererat någon pensionsinkomst under äktenskapet,
 - g) frågor som rör sakrätters natur, och
 - h) registrering i ett register av rättigheter i fast eller lös egendom, inbegripet de rättsliga krav som ställs vid en sådan registrering, och verkningarna av en registrering eller utebliven registrering av sådana rättigheter i ett register.

Artikel 2

Behörighet i frågor som rör makars förmögenhetsförhållanden inom medlemsstaterna

Denna förordning ska inte påverka de befogenheter som medlemsstaternas myndigheter har när det gäller att handlägga frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden.

Artikel 3

Definitioner

1. I denna förordning avses med
- (a) *makars förmögenhetsförhållanden*: en uppsättning regler som rör förmögenhetsförhållanden mellan makar och i makars förhållande till tredje man, som en följd av äktenskapet eller dess upplösning,
 - (b) *äktenskapsförord*: varje avtal mellan makar eller blivande makar varigenom dessa reglerar sina förmögenhetsförhållanden,
 - (c) *officiell handling*: ett dokument i en fråga om makars förmögenhetsförhållanden som formellt har upprättats eller registrerats som en officiell handling i en medlemsstat och vars äkthet
 - i) avser den officiella handlingens underskrift och innehåll, och
 - ii) har bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan för detta bemyndigad myndighet i ursprungsmedlemsstaten,

- (d) *dom*: varje avgörande om makars förmögenhetsförhållanden som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, oavsett dess rubricering, såsom en domstolstjänstemans beslut om fastställande av rättegångskostnader,
- (e) *förlikning inför domstol*: en förlikning i en fråga som rör makars förmögenhetsförhållanden som har godkänts av en domstol eller ingåtts inför en domstol under förfarandet,
- (f) *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där domen har meddelats, där den officiella handlingen har upprättats eller där förlikningen inför domstol har godkänts eller ingåtts,
- (g) *verkställande medlemsstat*: den medlemsstat där erkännande och/eller verkställighet av domen, den officiella handlingen eller förlikningen inför domstol begärs.

2. I denna förordning avses med ”domstol” alla rättsliga myndigheter och alla andra myndigheter och rättstillämpare som har behörighet i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden och som utövar rättsliga funktioner eller agerar genom delegering av befogenheter från en rättslig myndighet eller under dess kontroll, under förutsättning att sådana andra myndigheter och rättstillämpare garanterar opartiskhet och samtliga parter rätt att bli hörda och under förutsättning att deras domar enligt lagen i den medlemsstat där de är verksamma

- i) kan bli föremål för överklagande eller förnyad prövning vid en rättslig myndighet, och
- ii) har liknande giltighet och verkan som en dom av en rättslig myndighet i samma fråga.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de andra myndigheter och rättstillämpare som avses i första stycket i enlighet med artikel 64.

Kapitel II Behörighet

Artikel 4

Behörighet om en av makarna har avlidit

Om talan väcks vid en domstol i en medlemsstat i frågor rörande arvet efter den ena av två makar i enlighet med förordning (EU) nr 650/2012 ska domstolarna i den staten vara behöriga att avgöra frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden som uppstår i samband med detta arvsmål.

Artikel 5

Behörighet vid äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap

1. Om talan beträffande en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap i enlighet med förordning (EG) nr 2201/2003 väcks vid en domstol i en medlemsstat ska domstolarna i den staten, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, vara behöriga att avgöra frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden som uppstår i samband med denna ansökan.

2. Behörigheten att avgöra frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden enligt punkt 1 ska gälla förutsatt att ett avtal mellan makarna har ingåtts, om den domstol vid vilken talan väckts om ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap
 - (a) är domstolen i en medlemsstat där sökanden har hemvist och han eller hon har varit bosatt där i minst ett år omedelbart innan ansökan gjordes, i enlighet med artikel 3.1 a femte strecksatsen i förordning (EG) nr 2201/2003, eller
 - (b) är domstolen i en medlemsstat där sökanden är medborgare och sökanden har hemvist där och har varit bosatt där i minst sex månader omedelbart innan ansökan gjordes, i enlighet med artikel 3.1 a sjätte strecksatsen i förordning (EG) nr 2201/2003, eller
 - (c) prövar ansökan enligt artikel 5 i förordning (EG) nr 2201/2003 i ärenden som rör omvandlande av hemskillnad till äktenskapsskillnad, eller
 - (d) prövar ansökan enligt artikel 7 i förordning (EG) nr 2201/2003 i ärenden som omfattas av behörighet i övriga fall.
3. Om det avtal som avses i punkt 2 ingås innan talan väcks vid domstolen om frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden, ska avtalet vara förenligt med artikel 7.2.

Artikel 6
Behörighet i övrigt

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 4 och 5, eller i andra fall än de som föreskrivs i dessa artiklar, ska behörighet att avgöra frågor om makars förmögenhetsförhållanden gälla för domstolarna i den medlemsstat

- (a) på vars territorium makarna har hemvist vid den tidpunkt då talan väcks eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,
- (b) på vars territorium makarna senast hade hemvist, i den mån någon av dem fortfarande är bosatt där vid den tidpunkt då talan väcks eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,
- (c) på vars territorium svaranden har hemvist vid den tidpunkt då talan väcks eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,
- (d) där båda makarna är medborgare vid den tidpunkt då talan väcks.

Artikel 7
Val av domstol

1. I fall som omfattas av artikel 6 får parterna avtala om att domstolarna i den medlemsstat vars lag är tillämplig i enlighet med artiklarna 22, 26.1 a eller 26.1 b eller domstolarna i den medlemsstat där äktenskapet ingicks ska ha exklusiv behörighet att avgöra frågor rörande deras förmögenhetsförhållanden.
2. Avtalet ska vara skriftligt, daterat och undertecknat av parterna. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska anses vara likvärdigt med ett skriftligt meddelande.

Artikel 8

Behörighet grundad på att svaranden går i svaromål

1. Utöver den behörighet som en domstol i en medlemsstat vars lag är tillämplig i enlighet med artikel 22, 26.1 a eller 26.1 b har enligt andra bestämmelser i denna förordning är domstolen behörig om svaranden går i svaromål inför denna. Detta gäller dock inte om svaranden gick i svaromål för att bestrida domstolens behörighet eller i fall som omfattas av artikel 4 eller artikel 5.1.
2. Innan domstolen förklarar sig behörig enligt punkt 1 ska den säkerställa att svaranden har informerats om sin rätt att bestrida domstolens behörighet och om följderna av att gå i svaromål respektive inte gå i svaromål.

Artikel 9

Alternativ behörighet

1. Om en domstol i en medlemsstat som är behörig enligt artikel 4, 6, 7 eller 8 anser att äktenskapet i fråga, enligt medlemsstatens internationella privaträtt, inte erkänns i förfaranden om makars förmögenhetsförhållanden, kan den undantagsvis förklara att den saknar behörighet. Om domstolen beslutar att förklara sig obehörig ska detta ske utan oskäligt dröjsmål.
2. Om den domstol som är behörig enligt artikel 4 eller artikel 6 förklarar sig obehörig och om parterna har avtalat om att ge domstolarna i någon annan medlemsstat behörighet i enlighet med artikel 7 ska behörighet att avgöra frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden gälla för domstolarna i den medlemsstaten.
I övriga fall ska domstolarna i någon annan medlemsstat enligt artikel 6 eller 8 eller domstolarna i den medlemsstat där äktenskapet ingicks ha behörighet att avgöra frågor om makars förmögenhetsförhållanden.
3. Denna artikel ska inte tillämpas när parterna har erhållit äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som kan erkännas i domstolslandet.³⁰

Artikel 10

Subsidiär behörighet

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 4, 5, 6, 7 och 8 eller om samtliga domstolar i enlighet med artikel 9 har förklarat sig obehöriga och ingen domstol är behörig enligt artikel 9.2 ska domstolarna i en medlemsstat vara behöriga, om fast egendom som tillhör den ena av eller båda makarna är belägen på denna medlemsstats territorium; i sådant fall ska den domstol vid vilken talan väckts endast ha behörighet att avgöra frågor rörande denna fasta egendom.

Artikel 11

Forum necessitatis

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 4, 5, 6, 7, 8 och 10 eller om samtliga domstolar i enlighet med artikel 9 har förklarat sig obehöriga och ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 9 och 6, kan domstolarna i en medlemsstat i undantagsfall avgöra ett mål rörande makars förmögenhetsförhållanden, om ett förfarande inte rimligen kan inledas eller genomföras eller skulle vara omöjligt i en tredjestat till vilken målet har nära anknytning.

³⁰ En liknande formulering ("kan erkännas") återfinns i artiklarna 33.1 a, 33.3 och 34.1 b och skäl 23 i den omarbetade Bryssel I-förordningen.

Målet måste ha tillräcklig anknytning till den medlemsstat i vilken talan väcks.

Artikel 12

Behörighet vid genkärsmål

Den domstol vid vilken ett mål pågår i enlighet med artikel 4, 5, 6, 7, 8, 9.2, 10 eller 11 ska även vara behörig att avgöra ett genkärsmål, om föremålet för genkärsmålet omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

Artikel 13

Begränsade förfaranden

1. Om kvarlåtenskapen efter en avliden vars arv faller inom tillämpningsområdet för förordning (EU) nr 650/2012 omfattar tillgångar som är belägna i en tredjestat får den domstol vid vilken talan har väckts om makars förmögenhetsförhållanden, på begäran av en av parterna, besluta att inte avgöra frågor om en eller flera sådana tillgångar om det kan antas att dess dom med avseende på dessa tillgångar inte kommer att vare sig erkännas eller, i tillämpliga fall, förklaras vara verkställbar i denna tredjestat.
2. Punkt 1 ska inte påverka parternas rätt att begränsa föremålet för talan i enlighet med lagen i den medlemsstat där den domstol vid vilken talan har väckts är belägen.

Artikel 14

Väckande av talan vid domstol

Vid tillämpningen av detta kapitel ska talan anses ha väckts vid en domstol

- a) när stämningsansökan eller motsvarande handling har ingetts till domstolen, förutsatt att käranden sedan inte har underlåtit att vidta de mått och steg som han var skyldig att vidta för att få delgivningen av svaranden verkställd, eller
- b) om delgivning av handlingen ska ske innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de mått och steg som denne var skyldig att vidta för att få handlingen ingiven till domstolen, eller
- c) om förfarandet inleds på initiativ av domstolen, när domstolen fattar beslut om att inleda förfarandet eller, om något sådant beslut inte krävs, när domstolen registrerar målet.

Artikel 15

Prövning av behörighetsfrågan

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser en fråga rörande makars förmögenhetsförhållanden som domstolen inte är behörig att ta upp enligt denna förordning, ska domstolen självantagligen förklara sig obehörig.

Artikel 16

Prövning av frågan om målet kan tas upp

1. Om en svarande som har hemvist i en annan stat än den medlemsstat där talan väcktes inte går i svaromål, ska den domstol som har behörighet i enlighet med denna förordning förklara målet vilande till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att ta

del av stämningsansökan eller motsvarande handling i tid för att kunna förbereda sitt svaromål eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits.

2. I stället för punkt 1 i denna artikel ska artikel 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur³¹ gälla, om stämningsansökan eller en motsvarande handling ska översändas från en medlemsstat till en annan i enlighet med den förordningen.
3. Om bestämmelserna i förordning (EG) nr 1393/2007 inte är tillämpliga ska artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur gälla, om stämningsansökan eller motsvarande handling ska översändas till utlandet i enlighet med den konventionen.

Artikel 17 **Litispendens**

1. Om talan väcks mellan parterna vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak, ska varje domstol utom den vid vilken talan först väcktes självant låta handläggningen av målet vila till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig.
2. I sådana fall som avses i punkt 1 ska, på begäran av en domstol vid vilken talan väckts i tvisten, varje annan domstol vid vilken talan väcks utan dröjsmål underrätta den förstnämnda domstolen om vilket datum talan väcktes.
3. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig, ska övriga domstolar självant avvisa talan till förmån för den domstolen.

Artikel 18 **Mål som har samband med varandra**

1. Om käromål som har samband med varandra prövas vid domstolar i olika medlemsstater, får varje domstol utom den vid vilken talan först väckts låta handläggningen av målet vila.
2. Om dessa mål prövas i första instans får varje domstol, utom den vid vilken talan först väckts, också avvisa talan på begäran av en av parterna, om den domstol vid vilken talan först väckts är behörig att pröva de berörda käromålen och dess lag tillåter förening av dessa.
3. Vid tillämpningen av denna artikel ska käromål anses ha samband med varandra om de är så förenade att en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.

Artikel 19 **Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder**

Interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat, får begäras hos domstolarna i den staten, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning.

³¹ EUT L 324, 10.12.2007, s. 79.

Kapitel III

Tillämplig lag

Artikel 20

Universell tillämpning

Den lag som anvisas som tillämplig lag enligt denna förordning ska tillämpas oavsett om den är en medlemsstats lag eller inte.

Artikel 21

Den tillämpliga lagens enhet

Den lag som enligt artikel 22 eller 26 är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden ska tillämpas på alla tillgångar som omfattas av dessa förhållanden, oavsett var de är belägna.

Artikel 22

Val av tillämplig lag

1. Makarna eller de blivande makarna får avtala om att utse eller ändra tillämplig lag för deras förmögenhetsförhållanden, förutsatt att den är någon av följande:
 - (a) Lagen i den stat där makarna eller de blivande makarna eller den ena av dem har hemvist vid tidpunkten för avtalets ingående.
 - (b) Lagen i en stat där en av makarna eller de blivande makarna är medborgare vid tidpunkten för avtalets ingående.
2. Om inte makarna avtalar om annat ska en ändring under äktenskapet av tillämplig lag för makarnas förmögenhetsförhållanden endast ha framåtsyftande verkan.
3. Eventuella retroaktiva ändringar av tillämplig lag enligt punkt 2 ska inte inverka menligt på tredje mans rättigheter enligt den lagen.

Artikel 23

Formell giltighet för avtal om val av tillämplig lag

1. Det avtal som avses i artikel 22 ska vara skriftligt och dateras och undertecknas av båda makarna. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska anses vara likvärdigt med ett skriftligt meddelande.
2. Om lagen i den medlemsstat där båda makarna har hemvist vid tidpunkten för avtalets ingående föreskriver kompletterande formkrav för äktenskapsförord ska dessa formkrav tillämpas.
3. Om makarna vid tidpunkten för avtalets ingående har hemvist i olika medlemsstater och om lagarna i dessa stater föreskriver olika formkrav för äktenskapsförord, ska avtalet anses giltigt till formen om det uppfyller kraven i lagen i en av dessa stater.
4. Om endast en av makarna vid tidpunkten för avtalets ingående har hemvist i en medlemsstat och om denna stat föreskriver kompletterande formkrav för äktenskapsförord, ska dessa formkrav tillämpas.

Artikel 24

Samtycke och materiell giltighet

1. Förekomsten och giltigheten av ett lagvalsavtal eller en bestämmelse i detta ska fastställas enligt den lag vilken det skulle underkastas enligt artikel 22 i denna förordning om avtalet eller bestämmelsen var giltiga.
2. En make kan dock åberopa lagen i det land där han har sin hemvist när målet anhängiggörs vid domstol för att få fastställt att han inte har samtyckt till lagvalsavtalet, om det framgår av omständigheterna att det inte skulle vara rimligt att avgöra verkan av hans uppträdande enligt den lag som anges i punkt 1.

Artikel 25

Formell giltighet för äktenskapsförord

1. Äktenskapsförordet ska vara skriftligt, daterat och undertecknat av båda makarna. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska anses vara likvärdigt med ett skriftligt meddelande.
2. Om lagen i den medlemsstat där båda makarna har hemvist vid tidpunkten för avtalets ingående föreskriver kompletterande formkrav för äktenskapsförord ska dessa formkrav tillämpas.

Om makarna vid tidpunkten för avtalets ingående har hemvist i olika medlemsstater och om lagarna i dessa stater föreskriver olika formkrav för äktenskapsförord, ska avtalet anses giltigt till formen om det uppfyller kraven i lagen i en av dessa stater.

Om endast en av makarna vid tidpunkten för avtalets ingående har hemvist i en medlemsstat och om denna stat föreskriver kompletterande formkrav för äktenskapsförord, ska dessa formkrav tillämpas.

3. Om den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden föreskriver kompletterande formkrav ska dock dessa formkrav tillämpas.

Artikel 26

Tillämplig lag vid avsaknad av val

1. Vid avsaknad av ett lagvalsavtal enligt artikel 22 ska den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden vara lagen i den stat
 - (a) där makarna hade sin första gemensamma hemvist efter det att äktenskapet ingicks eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,
 - (b) där båda makarna var medborgare när äktenskapet ingicks eller, om detta alternativ inte är tillämpligt,
 - (c) till vilken makarna gemensamt hade närmast anknytning vid ingåendet av äktenskapet, med hänsyn till samtliga omständigheter.
2. Om makarna hade fler än ett gemensamt medborgarskap vid ingåendet av äktenskapet, ska endast led a och c i punkt 1 tillämpas.
3. Undantagsvis och efter ansökan av en av makarna kan den rättsliga myndighet som har behörighet att avgöra sådana frågor om makarnas förmögenhetsförhållanden besluta att

lagen i en annan stat än den stat vars lag är tillämplig enligt punkt 1 a ska tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden, om den sökande kan påvisa att

- (a) makarna hade sin sista gemensamma hemvist i den andra staten under en avsevärt mycket längre tid än i den stat som anges i punkt 1 a och
- (b) båda makarna har åberopat lagen i den andra staten för att ordna eller planera sina förmögenhetsförhållanden.

Lagen i denna andra stat ska vara tillämplig från och med ingåendet av äktenskapet, såvida inte en av makarna motsätter sig detta. I det senare fallet ska lagen i den andra staten vara tillämplig från och med inrättandet av den sista gemensamma hemvisten i den andra staten.

Tillämpningen av den andra statens lag ska inte inverka menligt på tredje mans rätt enligt den lag som är tillämplig enligt punkt 1 a.

Punkt 3 ska inte gälla när makarna har upprättat äktenskapsförord före inrättandet av den sista gemensamma hemvisten i den andra staten.

Artikel 27

Den tillämpliga lagens tillämpningsområde

Den lag som är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden enligt denna förordning ska bland annat avgöra

- (a) klassificeringen av antingen den ena makens eller båda makars egendom i olika kategorier under och efter äktenskapet,
- (b) överföring av egendom från en kategori till en annan,
- (c) den ena makens ansvar för den andra makens skulder,
- (d) den ena makens eller båda makars befogenheter, rättigheter och skyldigheter när det gäller egendom,
- (e) upplösning av makars förmögenhetsförhållanden och delning, fördelning eller avveckling av egendomen,
- (f) verkningarna av makars förmögenhetsförhållanden på ett rättsförhållande mellan en make och tredje man, samt
- (g) ett äktenskapsförords materiella giltighet.

Artikel 28

Rättsverkan i förhållande till tredje man

1. Den lag som reglerar makarnas förmögenhetsförhållanden får trots vad som sägs i artikel 27 f inte åberopas av en av makarna gentemot tredje man i en tvist mellan tredje man och en av eller båda makarna om inte tredje man hade kännedom om eller genom vidtagande av tillbörlig aktsamhet borde ha haft kännedom om den lagen.
2. Tredje man anses ha denna kännedom om

- (a) den lag som reglerar makars förmögenhetsförhållanden är lagen i
 - i) den stat vars lag är tillämplig på transaktionen mellan en av makarna och tredje man,
 - ii) den stat där den avtalsslutande maken eller maken och tredje man har hemvist, eller,
 - iii) om det gäller fast egendom, den stat i vilken egendomen är belägen,

eller

- (b) endera maken hade uppfyllt de tillämpliga krav på kungörelse eller registrering av makarnas förmögenhetsförhållanden som anges i lagen i
 - i) den stat vars lag är tillämplig på transaktionen mellan en av makarna och tredje man,
 - ii) den stat där den avtalsslutande maken eller maken och tredje man har hemvist, eller,
 - iii) om det gäller fast egendom, den stat i vilken egendomen är belägen.

- 3. Om den lag som reglerar förmögenhetsförhållanden mellan makar inte kan åberopas av en av makarna gentemot tredje man enligt punkt 1 ska rättsverkan av makars förmögenhetsförhållanden med avseende på tredje man regleras
 - a) av lagen i den stat vars lag är tillämplig på transaktionen mellan en av makarna och tredje man, eller
 - b) om det gäller fast egendom eller registrerade tillgångar eller rättigheter, av lagen i den stat där egendomen är belägen eller där tillgångarna eller rättigheterna är registrerade.

Artikel 29

Anpassning av sakrätter

Om en person åberopar en sakrätt som vederbörande har rätt till enligt den lag som är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden och denna sakrätt är okänd i lagen i den medlemsstat där rätten åberopas, ska denna sakrätt, om det är nödvändigt och i möjligaste mån, anpassas till den närmast likvärdiga rätten enligt den statens lagstiftning med beaktande av de syften och intressen som den specifika sakrätten motiveras av och av den verkan den har.

Artikel 30

Internationellt tvingande regler

- 1. Bestämmelserna i denna förordning ska inte begränsa tillämpningen av internationellt tvingande regler i domstolslandet.
- 2. Internationellt tvingande regler är regler som en medlemsstat anser vara så avgörande för att skydda allmänintressen, t.ex. sin politiska, sociala och ekonomiska struktur, att landet kräver att de tillämpas vid alla situationer inom deras tillämpningsområde, oavsett vilken

lag som annars ska tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden enligt denna förordning.

Artikel 31

Grunderna för domstolslandets rättsordning

Tillämpning av en bestämmelse i lagen i en viss stat som anges i denna förordning får vägras endast om en sådan tillämpning är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning (*ordre public*).

Artikel 32

Uteslutande av återförvisning

När denna förordning föreskriver att lagen i en viss stat ska tillämpas, avses gällande rättsregler i den staten, med undantag för statens internationellt privaträttsliga regler.

Artikel 33

Stater med mer än en rättsordning – territoriella lagkonflikter

1. I de fall den bestämda lagen enligt denna förordning är lagen i en stat som omfattar flera territoriella enheter som var och en har egna rättsregler för makars förmögenhetsförhållanden, är det de interna lagvalsreglerna i den staten som ska avgöra vilken territoriell enhets rättsregler som ska tillämpas.
2. Om sådana interna lagvalsregler saknas ska
 - (a) varje hänvisning till lagen i den stat som avses i punkt 1, när det gäller att fastställa tillämplig lag i enlighet med bestämmelserna om makarnas hemvist, förstås som en hänvisning till lagen i den territoriella enhet där makarna har hemvist,
 - (b) varje hänvisning till lagen i den stat som avses i punkt 1, när det gäller att fastställa tillämplig lag i enlighet med bestämmelserna om makarnas medborgarskap, förstås som en hänvisning till lagen i den territoriella enhet som makarna har den närmaste anknytningen till,
 - (c) varje hänvisning till lagen i den stat som avses i punkt 1, när det gäller att fastställa tillämplig lag i enlighet med varje annan bestämmelse som anger andra omständigheter som anknytningskriterier, förstås som en hänvisning till lagen i den territoriella enhet där dessa omständigheter föreligger.

Artikel 34

Stater med mer än en rättsordning – lagkonflikter avseende olika kategorier av personer

Med avseende på en stat som har två eller flera rättsordningar eller regelverk som är tillämpliga på olika kategorier av personer när det gäller makars förmögenhetsförhållanden, ska varje hänvisning till lagen i en sådan stat förstås som en hänvisning till den rättsordning eller det regelverk som är tillämpligt enligt gällande regler i den staten. I avsaknad av sådana regler ska den rättsordning eller det regelverk tillämpas som makarna har den närmaste anknytningen till.

Artikel 35

Icke-tillämpning av förordningen på interna lagkonflikter

En medlemsstat som omfattar flera territoriella enheter som var och en har egna rättsregler för makars förmögenhetsförhållanden behöver inte tillämpa denna förordning vid lagkonflikter enbart mellan lagarna i sådana enheter.

Kapitel IV

Domars erkännande, verkställbarhet och verkställighet

Artikel 36

Erkännande

1. En dom som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.
2. Varje berörd part som tar upp frågan om huruvida en dom ska erkännas eller inte som huvudfrågan i en tvist, kan i enlighet med förfarandena i artiklarna 44–57 ansöka om att domen ska erkännas.
3. Om utgången av ett mål som handläggs vid en domstol i en medlemsstat är beroende av om en dom ska erkännas, är den domstolen behörig att pröva frågan om erkännande.

Artikel 37

Skäl för att vägra erkännande

En dom ska inte erkännas om

- (a) ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) i den medlemsstat där domen görs gällande,
- (b) om det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta,
- (c) den är oförenlig med en dom som har meddelats i ett mål mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande,
- (d) den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredjestat mellan samma parter och rörande samma sak, om den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

Artikel 38

Grundläggande rättigheter

Artikel 36 ska tillämpas av domstolar och andra behöriga myndigheter i medlemsstaterna med respekt för de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artikel 21 om principen om icke-diskriminering.

Artikel 39

Förbud mot omprövning av ursprungsdomstolens behörighet

1. Behörigheten för domstolarna i ursprungsmedlemsstaten får inte omprövas.
2. Behörighetsreglerna i artiklarna 4–11 omfattas inte av de i artikel 37 åsyftade grunderna för rättsordningen (ordre public).

Artikel 40

Förbud mot omprövning i sak

En dom som har meddelats i en medlemsstat får under inga omständigheter omprövas i sak.

Artikel 41

Vilandeförklaring av mål som rör erkännande

Om det vid en domstol i en medlemsstat görs gällande att en dom som har meddelats i en annan medlemsstat ska erkännas, får domstolen låta handläggningen av målet vila om ändring i domen har sökts genom ordinära rättsmedel i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 42

Verkställbarhet

En dom som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den staten ska kunna verkställas i en annan medlemsstat sedan domen efter ansökan från en berörd part har förklarats vara verkställbar i sistnämnda medlemsstat i enlighet med förfarandet i artiklarna 44–57.

Artikel 43

Fastställande av domicil

För att i samband med förfarandet enligt artiklarna 44–57 kunna fastställa huruvida en part har domicil i den verkställande medlemsstaten, ska den domstol vid vilken talan väckts tillämpa den medlemsstatens interna lag.

Artikel 44

Lokala domstolars behörighet

1. En ansökan om verkställbarhetsförklaring ska göras vid den domstol eller den behöriga myndighet i den verkställande medlemsstaten som den medlemsstaten har meddelat till kommissionen i enlighet med artikel 64.
2. Den lokala behörigheten ska bestämmas efter motpartens hemvist eller efter den plats där verkställighet ska ske.

Artikel 45

Förfarande

1. Ansökningsförfarandet ska regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.
2. Sökanden ska inte åläggas att ha en postadress eller ett bemyndigat ombud i den verkställande medlemsstaten.
3. Följande handlingar ska bifogas ansökan:

- (a) En kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.
- (b) Det intyg som utfärdats av domstol eller behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten med hjälp av det formulär som utarbetats i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 46.

Artikel 46

Underlåtenhet att inge intyg

1. Om intyget enligt artikel 45.3 b inte har ingetts, kan domstolen eller den behöriga myndigheten bestämma en tid inom vilken det ska inges, eller godta en likvärdig handling eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från skyldigheten att ge in det.
2. Om domstolen eller den behöriga myndigheten begär det, ska en översättning eller translitterering av handlingarna ges in. Översättningen ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

Artikel 47

Verkställbarhetsförklaring

Domen ska förklaras vara verkställbar omedelbart efter fullgörandet av formaliteterna i artikel 45 utan någon förnyad prövning enligt artikel 37. I detta skede av förfarandet ska motparten inte ges tillfälle att yttra sig över ansökan.

Artikel 48

Underrättelse om beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring

1. Sökanden ska snarast och i enlighet med det förfarande som anges i lagen i den verkställande medlemsstaten underrättas om det beslut som har meddelats med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.
2. Den part mot vilken verkställighet begärs ska delges verkställbarhetsförklaringen tillsammans med beslutet, såvida inte detta redan delgivits denna part.

Artikel 49

Ansökan om ändring av beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring

1. Var och en av parterna får överklaga beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.
2. Ansökan om ändring ska göras vid den domstol som den berörda medlemsstaten har meddelat till kommissionen enligt artikel 64.
3. Ansökan om ändring ska handläggas enligt bestämmelserna för kontradiktoriska förfaranden.
4. Om motparten underlåter att inställa sig vid den domstol som handlägger ansökan om ändring, ska bestämmelserna i artikel 16 tillämpas även om motparten inte har hemvist i en medlemsstat.
5. Ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring ska göras inom 30 dagar efter delgivningen av denna. Om motparten har hemvist i en annan medlemsstat än den där

verkställighetsförklaringen meddelades, ska fristen för att söka ändring vara 60 dagar och löpa från den dag då beslutet delgavs honom, antingen personligen eller i hans bostad. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.

Artikel 50

Talan mot avgörandet med anledning av ansökan om ändring

Mot det avgörande som meddelas med anledning av att ändringen har sökts får talan föras endast genom det förfarande som den berörda medlemsstaten har meddelat till kommissionen i enlighet med artikel 64.

Artikel 51

Avslag på en ansökan om verkställbarhetsförklaring eller upphävande av verkställbarhetsförklaringen

Den domstol vid vilken ansökan om ändring görs enligt artikel 49 eller 50 får avslå en ansökan om verkställighetsförklaring eller upphäva verkställighetsförklaringen endast på någon av de grunder som anges i artikel 37. Den ska meddela sitt avgörande utan dröjsmål.

Artikel 52

Vilandeförklaring av mål

Den domstol som handlägger verkställighetsfrågan efter det att ändring har sökts enligt artikel 49 eller 50 ska på begäran av motparten låta handläggningen av målet vila, om verkställigheten av avgörandet i ursprungsmedlemsstaten skjuts upp på grund av att talan mot domen har förts.

Artikel 53

Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder

1. Om en dom ska erkännas i enlighet med detta kapitel, ska ingenting hindra sökanden från att begära interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring enligt artikel 46.
2. En verkställighetsförklaring ska enligt lag automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas.
3. Så länge den i artikel 49.5 angivna fristen för att söka ändring av verkställighetsförklaringen inte har löpt ut och intill dess att beslut har meddelats med anledning av att ändring sökts, får inga andra åtgärder för verkställighet än säkerhetsåtgärder vidtas mot egendom som tillhör den part mot vilken verkställighet begärs.

Artikel 54

Partiell verkställbarhet

1. Om en dom omfattar flera yrkanden och verkställbarhetsförklaringen inte kan meddelas för domen i dess helhet, ska domstolen eller den behöriga myndigheten meddela den i fråga om ett eller flera av dem.
2. Sökanden kan begära en verkställbarhetsförklaring som är begränsad till delar av en dom.

Artikel 55

Rättshjälp

Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis hade rättshjälp eller var befriad från kostnader och avgifter, ska han vid en eventuell ansökan om verkställighetsförklaring vara berättigad till rättshjälp eller kostnads- och avgiftsbefrielse i största möjliga utsträckning enligt lagen i verkställighetsmedlemsstaten .

Artikel 56

Ingen säkerhet, borgen eller deposition

Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas av den part som i en medlemsstat ger in en ansökan om erkännande, verkställbarhet eller verkställighet av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat, på den grunden att denne är utländsk medborgare eller inte har domicil eller hemvist i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 57

Ingen avgift eller skatt

Ingen avgift eller skatt som är beräknad efter tvisteföremålets värde får tas ut i den verkställande medlemsstaten vid ett förfarande som avser en verkställbarhetsförklaring.

Kapitel V

Officiella handlingar och inför domstol ingångna förlikningar

Artikel 58

Godkännande av officiella handlingar

1. En officiell handling som har fastställts i en medlemsstat ska ha samma bevisvärde i en annan medlemsstat som den har i ursprungsmedlemsstaten eller ett bevisvärde som är så jämförbart som möjligt, under förutsättning att detta inte uppenbarligen strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den berörda medlemsstaten.

En person som önskar använda sig av en officiell handling i en annan medlemsstat får begära att den utfärdande myndigheten i ursprungsmedlemsstaten fyller i det formulär som utarbetats i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2 och anger den officiella handlingens bevisvärde i ursprungsmedlemsstaten.

2. En klagan över en officiell handlingens äkthet, ska göras vid domstol i ursprungsmedlemsstaten och avgöras enligt den statens lagstiftning. En officiell handling som omfattas av klagomålet ska inte ha något bevisvärde i en annan medlemsstat innan klagomålet har avgjorts vid den behöriga domstolen.
3. Alla klagomål som gäller rättshandlingar eller rättsliga förhållanden som upptagits i en officiell handling ska göras vid de domstolar som är behöriga enligt denna förordning och ska avgöras i enlighet med tillämplig lag enligt kapitel III. Den officiella handling som omfattas av ett klagomål ska inte ha något bevisvärde i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten i den relevanta frågan innan klagomålet har avgjorts vid den behöriga domstolen.
4. Om utgången av ett mål som handläggs vid en domstol i en medlemsstat är avhängig av en prejudiciell fråga rörande de rättshandlingar eller rättsliga förhållanden som registrerats i

en officiell handling i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden ska den domstolen ha behörighet att avgöra frågan.

Artikel 59

Officiella handlingars verkställbarhet

1. En officiell handling som är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten ska efter ansökan från en berörd part förklaras vara verkställbar i en annan medlemsstat i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artiklarna 44–57.
2. Vid tillämpningen av artikel 45.3 b ska den myndighet som har fastställt den officiella handlingen efter ansökan från en berörd part utfärda ett intyg med hjälp av det formulär som utarbetats i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2.
3. Den domstol vid vilken ansökan om ändring görs i enlighet med artikel 49 eller artikel 50 ska vägra att utfärda eller återkalla en verkställbarhetsförklaring endast om verkställighet av den officiella handlingen uppenbarligen strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 60

Verkställbarhet av förlikningar inför domstol

1. En förlikning som ingåtts inför domstol och som är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten ska efter ansökan från en berörd part i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artiklarna 44–57 förklaras vara verkställbar i en annan medlemsstat.
2. Vid tillämpning av artikel 45.3 b ska den domstol som godkände förlikningen eller inför vilken den ingicks efter ansökan från en berörd part utfärda ett intyg med hjälp av det formulär som utarbetats i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2.
3. Den domstol vid vilken ansökan om ändring görs i enlighet med artikel 49 eller artikel 50 ska vägra att utfärda eller återkalla en verkställbarhetsförklaring endast om verkställighet av förlikningen inför domstol uppenbarligen strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den verkställande medlemsstaten.

Kapitel VI

Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser

Artikel 61

Legalisering eller annat liknande förfarande

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas med avseende på handlingar som har utfärdats i en medlemsstat inom ramen för denna förordning.

Artikel 62

Förhållandet till gällande internationella konventioner

1. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av de bilaterala och multilaterala konventioner som en eller flera medlemsstater är part i när denna förordning antas och som gäller frågor som omfattas av denna förordning, utan att detta påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 351 i fördraget.

2. Utan hinder av punkt 1 ska denna förordning ha företräde i förbindelserna mellan medlemsstaterna framför konventioner och avtal om frågor som regleras i denna förordning och som medlemsstaterna är parter i.
3. Denna förordning ska inte hindra de medlemsstater som är parter i konventionen av den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, reviderad 2006, i konventionen av den 19 november 1934 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationella privaträttsliga bestämmelser om arv, testamente och boutredning, reviderad i juni 2012, och i konventionen av den 11 oktober 1977 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område att tillämpa dessa i den mån de föreskriver enklare och snabbare förfaranden för erkännande och verkställighet av domar i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden.

Artikel 63

Information tillgänglig för allmänheten

Medlemsstaterna ska, i syfte att göra informationen tillgänglig för allmänheten inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, förse kommissionen med en kort sammanfattning av sin nationella lagstiftning och de nationella förfarandena rörande makars förmögenhetsförhållanden, inbegripet information om vilken typ av myndighet som har behörighet i frågor rörande makars förmögenhetsförhållanden och om den rättsverkan i förhållande till tredje man som avses i artikel 28.

Medlemsstaterna ska fortlöpande uppdatera denna information.

Artikel 64

Information om kontaktuppgifter och förfaranden

1. Senast den ...* ska medlemsstaterna meddela kommissionen
 - (a) de domstolar eller myndigheter som har behörighet att handlägga ansökningar om verkställbarhetsförklaring i enlighet med artikel 44.1 och överklaganden av beslut med anledning av sådana ansökningar i enlighet med artikel 49.2,
 - (b) de förfaranden för överklagande av avgörandet som meddelas med anledning av att ändring har sökts som avses i artikel 50.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om eventuella senare ändringar av denna information.

2. Kommissionen ska i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra de uppgifter som meddelas enligt punkt 1, med undantag av adresser och andra kontaktuppgifter för de domstolar och myndigheter som avses i punkt 1 a.
3. Kommissionen ska göra all den information som meddelas enligt punkt 1 tillgänglig för allmänheten på annat lämpligt sätt, framför allt genom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område.

*

EUT: ange datum: 9 månader före den dag då denna förordning börjar tillämpas.

Artikel 65

Upprättande och senare ändringar av den förteckning som innehåller den information som avses i artikel 3.2

1. Kommissionen ska på grundval av underrättelserna från medlemsstaterna upprätta den förteckning över andra myndigheter och rättstillämpare som avses i artikel 3.2.
2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om alla senare ändringar av informationen som denna förteckning innehåller. Kommissionen ska ändra förteckningen i enlighet därmed.
3. Kommissionen ska offentliggöra förteckningen och alla senare ändringar i *Europeiska unionens officiella tidning*.
4. Kommissionen ska på varje annat lämpligt sätt offentliggöra alla upplysningar som anmälts i enlighet med punkterna 1 och 2, särskilt genom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område.

Artikel 66

Upprättande och senare ändringar av de intyg och formulär som avses i artiklarna 45.3 b, 58, 59 och 60

Kommissionen ska anta genomförandeakter om upprättande och senare ändringar av de intyg och formulär som avses i artiklarna 45.3 b, 58, 59 och 60. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2.

Artikel 67

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 68

Översynsklausul

1. Senast åtta år efter den dag då denna förordning börjar tillämpas ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av denna förordning. Rapporten ska vid behov åtföljas av förslag till ändringar av förordningen.
2. Senast fem år efter den dag då denna förordning börjar tillämpas ska kommissionen lägga fram en rapport om tillämpningen av artiklarna 9 och 38 i denna förordning för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Denna rapport ska särskilt utvärdera i vilken omfattning dessa artiklar har säkerställt tillgången till rättslig prövning.
3. För detta ändamål ska medlemsstaterna meddela kommissionen relevanta uppgifter om sina domstolars tillämpning av denna förordning.

Artikel 69
Övergångsbestämmelser

1. Om inte annat följer av punkterna 2 och 3 ska denna förordning endast tillämpas på rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar som formellt har upprättats eller registrerats och på förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts den dag då denna förordning börjar tillämpas eller därefter.
2. Om förfarandena i ursprungsmedlemsstaten inletts före tillämpningsdagen för denna förordning, ska domar som meddelas efter den berörda tidpunkten erkännas och verkställas i enlighet med kapitel IV, så länge de behörighetsregler som tillämpas är förenliga med dem som fastställs i bestämmelserna i kapitel II.
3. Bestämmelserna i kapitel III är endast tillämpliga med avseende på makar som ingått äktenskap eller valt tillämplig lag på sina förmögenhetsförhållanden efter tillämpningsdagen för denna förordning.

Artikel 70
Ikraftträdande

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Denna förordning ska tillämpas från och med den ...³², med undantag för artiklarna 63 och 64, som ska tillämpas från och med den ...³³, och artiklarna 65, 66 och 67, som ska tillämpas från och med den ...³⁴.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla deltagande medlemsstater i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den
På rådets vägnar

Ordförande

³² Två och ett halvt år efter dess ikraftträdande.

³³ Nio månader före den dag då denna förordning börjar tillämpas.

³⁴ Dagen efter ikraftträdandet av denna förordning.